16 чэрвеня 1994 г.
Чацвер
№ 65(13782)
Кошт у розніцу 100 рублёў
Выдаецца з 1921 года

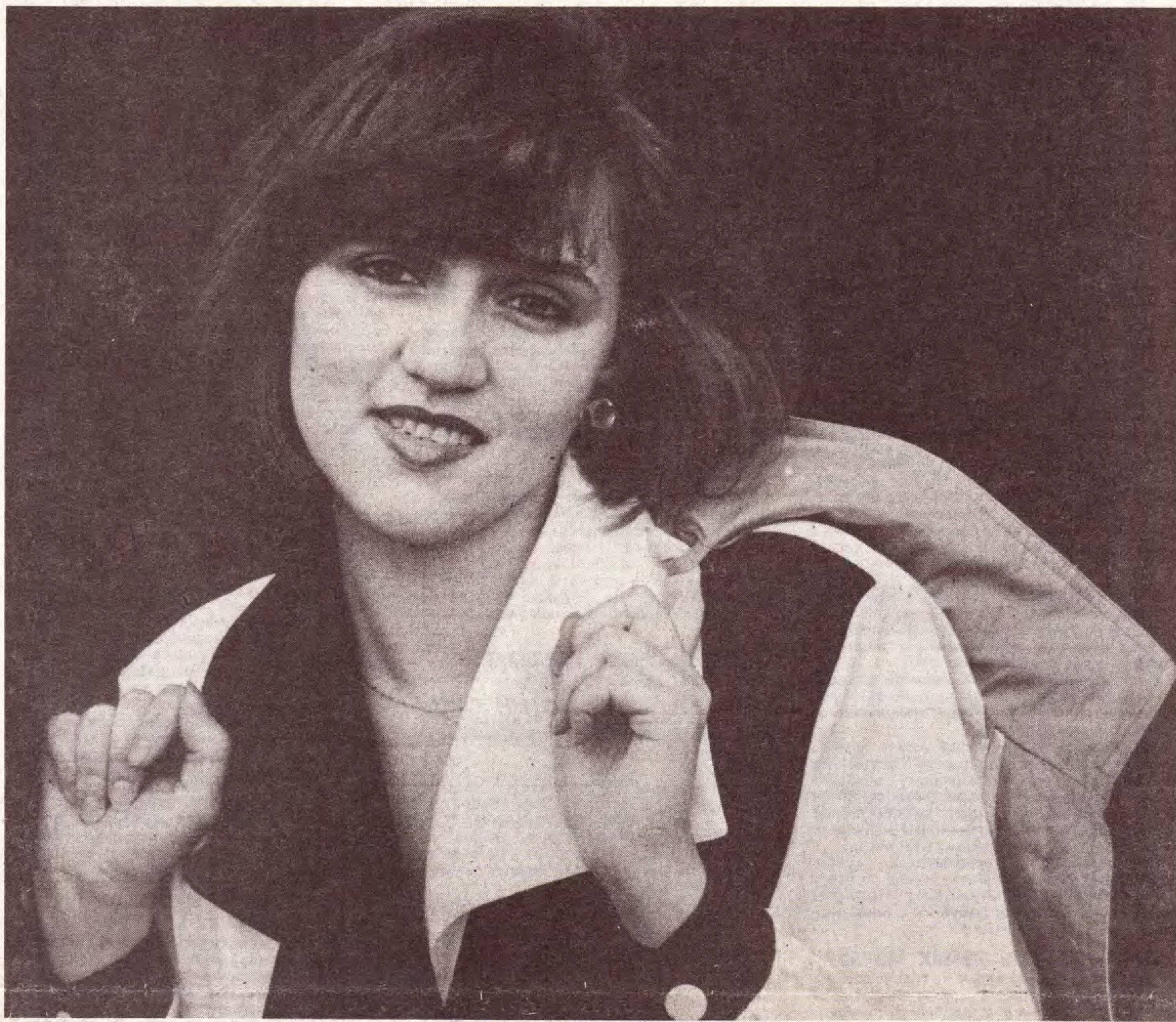
БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЁЖНАЯ ГАЗЕТА

ЧЗ ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

У НУМАРЫ:

Малюе Віктар ДУБОВІК

Людміла СОВУШКІНА (на здымку) пакуль яшчэ студэнтка Беларускага дзяржаўнага універсітэта транспарту. Цяпер яна рыхтуецца да здачы экзаменаў. Міне час — і за спінай застануцца і гады вучобы, і абарона дыпломнага праекта. Пачнецца самастойная працоўная дзейнасць. Раней выпускнікі ВНУ працавалі на тэрыторыі ўсяго Саюза, уключаючы БАМ. Сёння ж "размяркоўваюцца" самі, прычым толькі ў Беларусі.

Цяжка пакуль сказаць, як складзецца лёс Людмілы, але яна перакананая ў адным: веды ўсё роўна спатрэбяцца.

Фота Сяргея ХАЛАДЗІЛІНА, БЕЛІНФАРМ.

Кур'ер "ЧЗ"

І слабы пол можа быць моцным

У дэмакратычных краінах лічыцца знакам добрага тону, калі жанчыны прадстаўлены ва ўладных структурах, займаюць значныя пасады ў дзяржаве ці нават кіруюць ёй. У нас пакуль жанчын — прыкметных палітыкаў — няшмат, затое даволі багата жаночых арганізацый — рухаў, саюзаў, партый, блокаў, аб'яднанняў — каля 30.

Адна з новых партый — Беларуская партыя жанчын "Надзея". Створана яна актывісткамі жаночага і прафсаюзнага руху. Мэты партыі — абарона жанчын, іх палітычных і эканамічных правоў. Як заявіла на прэс-канферэнцыі старшыня партыі Палевікова В.Т., партыя мае намер удзельнічаць у парламенцкіх выбарах, лабіраваць жаночыя пытанні на ўсіх узроўнях заканадаўчай улады. На жаль, сказала спадарыня Палевікова, мы не паспелі ўключыцца ў прэзідэнцкія выбары, хаця многія заўважаюць, што жанчыны маглі б скласці дастойную канкурэнцыю шасці прадстаўнікам моцнага полу.

Лілія ГРЫНЯВЕЦКАЯ.

"Подзвігі бацькоў – дарогі сыноў"

Такую назву носіць патрыятычнае акцыя, ініцыятарамі якой сталі Міністэрства абароны, Міністэрства культуры і друку і газета "Во славу Родины". Вось ужо больш чым год у яе межах праводзяцца мерапрыемствы, прысвечаныя 50-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Сёння адбудзецца агітацыйны дэсант пад дэвізам "Рубяжы нязломнага духу" па маршруту Мінск—Плешчаніцы—Стара-Барысаў—Жодзіна па месцах баёў мінулай вайны.

Сярод удзельнікаў — намеснік міністра культуры і друку Іван Карэнда, намеснік начальніка ўпраўлення выхаваўчай работы Міністэрства абароны Рэспублікі Беларусь палкоўнік Васіль Багачоў, ветэраны, ваенныя журналісты. У праграме пералёту — сустрэчы з воінамі і мясцовымі жыхарамі, з ветэранамі Вялікай Айчыннай вайны.

Пачнецца ўсё ў Ліпках а 9-й гадзіне раніцы. У Плешчаніцы агітпералёт будзе ў 10.30. У Барысаве — сустрэча з жыхарамі горада ля танка Паўла Рака апоўдні. У 15.00 агітпералёт чакаюць ў Жодзіна.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

Вахта памяці

Напярэдадні 50-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь, Міністэрствам абароны Рэспублікі Беларусь, Камітэтам па справах моладзі пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь, Рэспубліканскім саветам арганізацыі ветэранаў Рэспублікі Беларусь з 11 па 24 чэрвеня на тэрыторыі Віцебскай вобласці і з 18 па 25 чэрвеня па тэрыторыі Магілёўскай вобласці будзе праводзіцца рэспубліканская "Вахта Памяці", у якой прымуць удзел каля 500 навучэнцаў з усіх куткоў нашай рэспублікі.

Вучні сустрэнуцца з ветэранамі, удзельнікамі Вялікай Айчыннай вайны, дапамогуць сем'ям загінуўшых, пройдуць зорнымі паходамі па мясцінах былых баёў. Разам з настаўнікамі і прадстаўнікамі вайсковых часцей запланавана абследаванне мясцін былых баёў і перазахаванне астанкаў былых абаронцаў Айчыны, устанаўленне імёнаў прапаўшых без вестак.

Кантактныя тэлефоны для тых, хто хоча паўдзельнічаць у "Вахце Памяці" ў Віцебску 4-30-26, у Магілёве — 22-16-20, у Мінску — 62-54-19, 62-34-21.

(Ул.інф.)

Культура беларускага замежжа

Два дні ў Мінску працавала міжнародная канферэнцыя, прысвечаная праблемам культуры беларускага замежжа.

У канферэнцыі бралі ўдзел грамадзяне Беларусі, Злучаных Штатаў Амерыкі, Польшчы, Англіі, Бельгіі, Літвы, Эстоніі і іншых дзяржаў. Сярод удзельнікаў такія вядомыя дзеячы беларускага замежжа, як Майсей Сяднёў, Сакрат Яновіч, Вітаўт Кіпель, Янка Запруднік ды іншыя. Прадстаўнічая імпрэза разглядала пытанні гісторыі, літаратуры, мастацтва ў самым шырокім аспекце. Вырашана, што цяпер такія канферэнцыі будуць праводзіцца сістэматычна — раз у два гады. Магчымым вынікам канферэнцыі будзе заснаванне асобнага фонду "Культура беларускага замежжа".

Лілія ГРЫНЯВЕЦКАЯ.

Усё пра мастакоў

Шмат цікавага аб выяўленчым мастацтве Гродзеншчыны і творчасці прынёманскіх аўтараў можна даведацца з новага буклета "Мастакі Гродзеншчыны", прэзентацыя якога адбылася ў зале выстаў абласнога аддзялення Саюза мастакоў Беларусі.

36 членаў Саюза прадстаўлены на старонках буклета. Змешчаны фотаздымкі лепшых твораў і іх стваральнікаў, творчыя біяграфіі, весткі аб удзеле ў выставах.

Выдалі буклет, здаецца, першы за апошнія паўстагоддзя, Гродзенская абласная арганізацыя Саюза мастакоў, упраўленне культуры аблвыканкама пры дапамозе МП "Арніка".

Лілія АСТРАВЕЦКАЯ.

Клінтан вітае фестываль

Інфармацыйная служба ЗША перадала ў Белінфарм зварот прэзідэнта ЗША Біла Клінтана, адрасаваны ўдзельнікам першага міжнароднага фестывалю Марка Шагала, які пройдзе на радзіме мастака — у Віцебску.

"У Беларусі, якая набыла нядаўна незалежнасць,— гаворыцца ў прывітанні,— мастацтва сімвалізуе сілу і рашучасць народа, які ажыццяўляе гістарычны пераход да новага жыцця".

(Больш падрабязна пра фестываль чытайце на 3-й стар.)

БЕЛІНФАРМ.

Фінансы могуць падвесці, курсант – ніколі!

Курсанты-першакурснікі факультэта ўнутраных войск Мінскага вышэйшага ваеннага каманднага вучылішча высадзілі ў Барысаве працоўны дэсант.

Справа ў тым, што тут будзе адкрыты новы навучальны цэнтр. Аднак памяшканню патрабаваўся рамонт, сродкаў на які, як вядома, заўсёды не хапае. Прыйшлося курсантам самім сябе выручаць: самі клалі шыфер на дах, працавалі малярамі і тынкоўшчыкамі, рабілі многае іншае. Камандзірам работа спадабалася. А курсанты атрымалі разам з удзячнасцю па сутачнаму звальненню.

Андрэй КАСЦЮКОВІЧ, курсант МВВВКВ.

Міша, ды не той

"Бацькі дома?" — спыталі зладзеі ў пяцігадовай дзяўчынкі, якая адчыніла ім дзверы адной з кватэр у Маладзечна. Тая шчыра прызналася, што мамы з татам дома няма, а "ёсць толькі Міша". Пацікавіўшыся, колькі гадоў Мішы і даведаўшыся, што ўсяго тры, злачынцы смела зайшлі ў кватэру, збіраючыся яе абрабаваць. Але тут зразумелі, што недаацанілі Мішу.

Ён аказаўся вялікай аўчаркай, якая не выпусціла няпрошаных гасцей да прыходу бацькоў і міліцыі.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

Курсы валют на 15 чэрвеня:

	Даляр ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Прода
"Комплекс"	23010	23700	13983	14400
"Прыор"	23000	23500	14000	14300
"Пошук"	22900	23500	13800	14300

ВЫБАРЧЫ МАРАФОН: ПАЗІЦЫІ, ДУМКІ, МЕРКАВАННІ

Усё змяняецца, ў тым ліку і імідж кандыдатаў

□ Лілія ГРЫНЯВЕЦКАЯ, "ЧЗ"

Калі б мы сказалі, што з якімсьці з прэтэндэнтаў на высокую дзяржаўную пасаду адбылася апошнім часам дзіўная метамарфоза, маючы на ўвазе светапогляд і спосаб падачы сябе і сваёй праграмы аўдыторыі, гэта была б няпраўда. Але такія-сякія змены, карэкціроўка іміджу з многімі ўсё ж адбыліся. Нічога дзіўнага — прэзідэнт не проста палітычная фігура, але і чалавек, які ў ідэале павінен імпанаваць як мага больш шырокім колам насельніцтва — хатнім гаспадыням, прадпрымальнікам, студэнтам, рэктарам, рабочым, дырэктарам і пенсіянерам. Зусім натуральнае жаданне — падабацца —прымушае кандыдатаў працаваць на публіку.

Збольшага вобраз шасці персон, кожная з якіх разумее неабходнасць як мага часцей з'яўляцца "на людзях", ужо склаўся.

Кагосьці з кандыдатаў у прэзідэнты будучы выбаршчык ведае лепш і даўно, нехта з'явіўся перад вачыма таго ж выбаршчыка параўнальна нядаўна. Калі першыя карэкціруюць манеру паводзін, выпраўляюць хібы і недахопы, якія, на думку ўласную і каманды, не зусім спрыяюць дасягненню высокай мэты, дык апошнія бяруць на ўзбраенне тыя ж метады, фарміруючы свой палітычны і псіхалагічны вобраз. Прагрэс відавочны.

На з'езд Саюза моладзі Беларусі, які нядаўна адбыўся ў Мінску, былі запрошаны ўсе шэсць кандыдатаў. Безумоўна, дзіўна было б, калі б усе шэсць з'явіліся. Агітацыйная геаграфія выбарчай гонкі шугае прэтэндэнтаў то ў вёску, то ў райцэнтр, не кажучы ўжо пра замежныя камандзіроўкі. Таму з'явіліся толькі тры: Шушкевіч, Лукашэнка і Новікаў. Першы — адзін і раней, апошнія — пазней і разам.

Калі ўзгадаць нядаўнюю выбарча-рэкламную кампанію ў Маскве, дык адразу кідаецца ў вочы, што там кандыдаты пайшлі іншым шляхам. Свой вобраз, іншымі словамі — якасці, набытыя і адшліфаваныя на публіцы загады пастаяннага мільгацення на экранах і газетных старонках, — яны яшчэ больш падкрэслівалі, выпіналі, ганарыліся ім, зноў і зноў абкатваючы яго перад аўдыторыяй. Гайдар з'яўляўся перад вачыма тэлеглядача ўкормленым і красамоўным буржуа, сімвалізуючы "выбар Расіі". Жырыноўскі не саромеўся абяцаць аўдыторыі перакінуць чарнобыльскі пыл на Захад, а кожнаму афіцэру даць па маёнтку. Грэбуючы разумным сэнсам, Жырыноўскі ў адведзеныя яму тэлегадзіны ўзмацняў імідж справядлівага дыктатара.

Тактыка расійскага абсурду была адразу ж адхілена нашым мясцовым палітычным бамондам, калі распачалася прэзідэнцкая кампанія.

Быў час, многія папракалі Станіслава Шушкевіча ў недастатковай цвёрдасці, акрэсленасці палітычных перакананняў, упэўненасці ў іх адстойванні. Па зместу прэтэнзіі ішлі ў асноўным з дэмакратычнага боку, па форме — з розных бакоў. Потым з прычыны страчанага становішча папракаць фактычна ўжо не было каму. Сёння Станіслаў Шушкевіч прапаноўвае сябе аўдыторыі і адстойвае галоўныя пункты сваёй праграмы з упэўненасцю, адкарэкціраванай да рытмічнай цвёрдасці стылю і інтанацый. Спачатку здавалася, што Шушкевіч моцна рызыкнуў, калі з'явіўся як кандыдат у прэзідэнты на з'езд былога камсамола. Ад путчаў і пушчаў 91-га года больш за ўсіх пацярпела партыя разам з малодшым братам камсамолам, а Шушкевіч не апошні чалавек у падзеях таго памятнага года. Але аўдыторыя на дзіва добразычліва ўспрыняла ягоныя жарты і адказы на каверзныя пытанні.

Здаецца, жадаў бы змяніцца і Аляксандр Лукашэнка. Магчыма, робіць уплыў блізкае акружэнне кандыдата. Прынамсі, хаця пакаранне карупцыянераў і засталося галоўным козырам старшыні распушчанай парламенцкай камісіі, аднак зрываць апладысменты толькі на гэтым сёння ўжо значна цяжэй, чым учора, калі многім падавалася, што прычына нашага грамадскага недабрабыту — чыноўнік-хабарнік. Зразумела, патрабуюцца прапановы больш стваральнага плана. І такая прапанова ў праграме Аляксандра Лукашэнкі ёсць. Гэта — дагавор з Расіяй, стаўку на які робіць і Вячаслаў Кебіч. Але Лукашэнка перакананa даводзіў аўдыторыі, што паўнакроўны дагавор з Расіяй можа падпісаць толькі новы ўрад. Чый — само сабою зразумела.

Прэтэндэнт на прэзідэнцкую пасаду ад камуністычнай партыі Васіль Новікаў вырашыў "развесяліць" свой імідж пры дапамозе анекдота з уласнага жыцця. У Васіля Новікава, аказваецца, няма ні кабінета, ні тэлефона, ні машыны (гэта яшчэ не анекдот). Анекдот пачаўся, калі Новікаў паспрабаваў праехаць у метро бясплатна і, каб абгрунтаваць свае правы, паказаў кантралёрцы пасведчанне кандыдата ў першыя беларускія прэзідэнты. Падземная варта адрэагавала належным чынам: "Што, кандыдат? Вось калі станеш прэзідэнтам, тады і паедзеш бясплатна". Аўдыторыя была падкуплена і ўзнагародзіла прамоўцу сапраўднымі авацыямі.

Ведаць, што і як сказаць той ці іншай аўдыторыі, — таксама пытанні тактыкі і праблемы іміджу. Маладой публіцы, думаецца, прыемна было пачуць, што ў камандзе аднаго з кандыдатаў дзве трэці — людзі да сарака гадоў. Зразумела, гэтым аргументам наўрад ці стаў бы карыстацца кандыдат на сходзе пенсіянераў ці ветэранаў.

НАЗІРАЛЬНІК ПАЧАЎ ПРАЦАВАЦЬ

Былы галоўны рэдактар канала ТБ-2 Швецыі (цяпер ён займаецца навуковымі праектамі, звязанымі з развіццём радыёвяшчання і тэлебачання Швецыі) пан Олаф Хансан, які прыбыў у Мінск у якасці назіральніка на маючых адбыцца прэзідэнцкіх выбарах, правёў прэс-канферэнцыю для журналістаў.

Было паведамлена, што ў ходзе маніторынга, які праводзіцца на працягу ўсёй кампаніі па выбарах першага прэзідэнта Беларусі, будуць аналізавацца такія праблемы, як непрадузятасць асвятлення, прастата доступу ўсіх палітычных партый да сродкаў масавай інфармацыі,баланс прэзентацыі розных палітычных напрамкаў, а таксама здольнасць саміх СМІ працаваць свабодна і сумленна.

НА ДЭБАТЫ НЕ ЗГОДНЫ

Нягледзячы на тое, што кандыдаты на прэзідэнцкую пасаду ў апошні час усё часцей заклікаюць адзін аднаго да правядзення перадвыбарных дэбатаў у прамым эфіры, па ўсёй верагоднасці, "сустрэча шасцёркі" за "круглым сталом" тэлестудыі не адбудзецца.

Як удалося высветліць, ні адзін з прэтэндэнтаў на прэзідэнцкае крэсла, насуперак шматлікім заявам, так і не даў афіцыйнай згоды на ўдзел у дыскусіі са сваімі апанентамі.

ПРЭТЭНДЭНТ БЕЗ ПАШПАРТА?

У выпадку, калі пасля першага тура выбараў Аляксандр Лукашэнка зойме прэзідэнцкае крэсла, яму, магчыма, прыйдзецца стаць першым прэзідэнтам у свеце, які ўступае на пасаду, не маючы пры сабе асноўнага дакумента, што засведчвае асобу, — пашпарта.

Як удалося высветліць, дакументы, што зніклі разам са службовай машынай, да гэтага часу не вярнулі. Афармленне ж новых пакуль зацягваецца.

ПАД АДКРЫТЫМ НЕБАМ

вымушаны быў праводзіць сустрэчу з выбаршчыкамі пасёлка Расоны былы міністр унутраных спраў Рэспублікі генерал-палкоўнік Уладзімір Ягораў, які на час выбараў з'яўляецца даверанай асобай экс-спікера беларускага парламента Станіслава Шушкевіча.

Безумоўна, больш прыстасаваную для сустрэч залу мясцовага дома культуры ён змяніў на пляцоўку пад адкрытым небам не па сваёй волі. Доступ у яго былому міністру быў закрыты ў сувязі з раптоўным рамонтам.

– У нас была дагаворанасць з адміністрацыяй Дома культуры, – заявіў кіраўнік прэс-групы Станіслава Шушкевіча Юрый Рабчук. – Больш таго, дакладна вядома, што напярэдадні вечарам мясцовая моладзь весялілася там на дыскатэцы. Чым выклікана такая раптоўная неабходнасць рамонту – можна толькі здагадвацца.

БЕЛІНФАРМ.

ВЕТЭРАНЫ-ДЭМАКРАТЫ – ЗА ПАЗЬНЯКА

У Мінску адбыўся сход сяброў Беларускага дэмакратычнага аб'яднання ветэранаў.

Удзельнікі сходу,абмеркаваўшы палітычную сітуацыю ў краіне і сацыяльна-матэрыяльны стан грамадзян, а таксама прааналізаваўшы праграмы кандыдатаў на пасаду першага прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і дзейнасць прэтэндэнтаў да перадвыбарчай кампаніі, аднаналосна вырашылі падтрымаць кандыдатуру Зянона Пазьняка.

(Ул. інф.)

Удакладненне

У № 64 нашай газеты ў эканамічнай праграме Зянона Пазьняка па тэхнічнай прычыне нестае ў апошнім абзацы двух радкоў. Трэба чытаць: "Ствараецца сістэма міжнародных біржаў: фондавай, энерганосьбітаў, металаў, збожжавай і інш." Прыносім свае прабачэнні за дапушчаную недакладнасць.

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

Дзяжурныя па выпуску: перакладчыкі Віктар КАПАЧЭЛЬ, Андрэй СІДАРАЎ, рэдактар Павел СІМАНАЎ.

"Еўраньюс"

ДАГАВОР АБ АХОВЕ НАВАКОЛЬНАГА АСЯРОДДЗЯ

25 еўрапейскіх дзяржаў, а таксама Канада падпісалі дагавор аб абароне навакольнага асяроддзя.

На двухдзённай канферэнцыі было прынята рашэнне да 2000 года знізіць на 80 працэнтаў выкіды ядавітых газаў. Германія, Данія, Швецыя і Аўстрыя жадаюць вырашыць гэту праблему за два гады. Да пачатку XXI стагоддзя плануецца наладзіць выпуск аўтамабіляў, якія будуць працаваць толькі на прыродным газе.

КВАТЭРА – У ЗААПАРКУ

У мазамбікскім заапарку Бейра пасялілася 5 бяздомных сем'яў у клетках для львоў, тыграў і леапардаў.

Уладальнік заапарка заявіў, што ўсе прадстаўнікі сям'і кашачых памерлі, таму ён і вырашыў здаць пустыя клеткі ў наём бяздомным. Каб абараніць сябе ад цікаўных поглядаў, людзі завесілі краты матэрыяй і газетамі. Аднак праблемай застаецца суседства двух заўжды галодных babкракадзілаў, якія ўжо некалькі разоў уцякалі з клеткі і нападалі на бяздомных сабак.

"Уорлднэт"

ЖУДАСНАЕ ПРЫЗНАННЕ

У Бейруце ідзе расследаванне па справе Юсіша Шабана. Апошні заявіў перад судом, што гэта ён заклаў бомбу ў шатландскі самалёт, які ўзарваўся 21 снежня 1988 года.

У выніку аварыі загінула 217 чалавек. Суддзі былі ўражаны гэтым прызнаннем. Абвінавачваемы не здзівіўся, калі зачыталі прыгавор — смяротнае пакаранне.Аднак па прапанове суддзяў працэс быў адкладзены на некаторы час, бо многія лічаць неабходным псіхічнае абследаванне падсуднага.

ФЕСТЫВАЛЬ У ЛОНДАНЕ

Хор з 26 прадстаўнікоў народнасці Маоры выступіў сумесна з гуртом "Кроўдзід Хаўз" на штогадовым фестывалі ірландскай музыкі, які адбыўся ў Лондане.

Новазеландцы заваявалі сэрцы амаль 60 тысяч гледачоў у парку Фінсберы тым, што з'явіліся на сцэне ў футболках ірландскай зборнай па футболу.

"Суперчэннэл"

ТАЯМНІЧЫ ВЫБУХ У КАНАДЗЕ

Моцны выбух скалануў Манрэаль і бліжэйшыя раёны.

Ахвяр няма. Паводле паведамленняў паліцыі, сведкі з усходняй часткі горада бачылі ў небе вогненны шар. Верагодна, што гэта быў метэарыт, які прызямліўся на полі на ўсход ад Манрэаля. Выбух быў падобна землятрусу ў 3,8 бала па шкале Рыхтэра.

"TV-5"

ЕС – УКРАІНА

Еўрапейскі саюз падпісаў пагадненне аб гандлі і супрацоўніцтве з Украінай.

У пагадненні прадугледжана дапамога саюза ў пабудове рыначнай эканомікі ў былой савецкай рэспубліцы. Краіны Еўрапейскага саюза настойваюць на закрыцці Чарнобыльскай АЭС. Аднак Украіна жадае атрымаць у такім выпадку кампенсацыю для развіцця ядзернай энергетыкі. Паводле папярэдніх падлікаў, закрыццё гэтай станцыі і будаўніцтва трох новых будзе каштаваць 1,5 мільярда даляраў.

(Працяг на 3-й стар.).

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

ЛУКАШЭНКА Аляксандр Рыгоравіч

Год нараджэння 1954. Беларус. Закончыў Магілёўскі педагагічны інстытут і Беларускую сельскагаспадарчую акадэмію. Народны дэпутат Рэспублікі Беларусь.

Працоўная дзейнасць:

1971-1975 гг. – студэнт Магілёўскага педінстытута.
1975 – сакратар камітэта камсамола СШ № 1 г. Шклова.
1975-1977 гг. – інструктар палітаддзела Заходняй пагранічнай акругі.
1977 г. – сакратар камітэта камсамола Магілёўскай гарадской арганізацыі грамадскага харчавання.
1977-1978 гг. – інструктар Акцябрскага райвыканкама.
1978-1980 гг. – адказны сакратар таварыства "Веды", г. Шклоў.
1980-1982 гг. – намеснік камандзіра роты па палітчастцы, в/ч 04104.
1982-1983 гг. – намеснік старшыні калгаса "Ударнік" Шклоўскага раёна.
1983-1985 гг. – намеснік дырэктара камбіната будматэрыялаў, г.Шклоў.
1985-1987 гг. – сакратар парткома калгаса імя Леніна Шклоўскага раёна.
1987– па цяперашні час – дырэктар саўгаса "Гарадзец" Шклоўскага раёна.

Адвесці народ ад бездані

(Тэзісы праграмы кандыдата ў прэзідэнты Беларусі Аляксандра Рыгоравіча Лукашэнкі)

А.ЛУКАШЭНКА: Чаму мы так жывём? Чаму няма згоды ў грамадстве, веры ў людзях, надзеі ў народзе? Таму што палітыкі, якія прадстаўлялі саміх сябе або свае партыі, увесь час ілгалі людзям. Развалілі Саюз пад абяцанне адзінства народаў і інтэграцыі эканомік, абвясцілі рэформы — і "прыхватызавалі" краіну, абяцалі працвітанне ў рыначным раі — і зрабілі жабракамі простых людзей.

Аляксандр Рыгоравіч ЛУКАШЭНКА — беларус. Ураджэнец Шклоўскага раёна Магілёўскай вобласці. Узрост — 39 гадоў. Рос без бацькі. Жанаты. Двое сыноў.

Мае дзве вышэйшыя адукацыі: гуманітарную (гісторык) і спецыяльную эканамічную.

У Лукашэнкі няма вопыту хлусні і інтрыг, таму што ён ніколі не належаў да наменклатуры, не сядзеў у абкомаўскіх крэслах. Але ў Лукашэнкі ёсць іншы вопыт — вопыт жыцця ў самай гушчы народнай. Жыццё Лукашэнка ведае не па чутках. Быў настаўнікам, 5 гадоў адслужыў у арміі (сёння маёр запасу), два гады кіраваў прамысловым прадпрыемствам, 10 гадоў аддаў сельскай гаспадарцы. І да ўсіх гора-эксперыментаў над вёскай у сваім саўгасе даў селяніну магчымасць адчуць сябе гаспадаром зямлі.

На выбарах народных дэпутатаў СССР Лукашэнка ўступіў у барацьбу за дэпутацкі мандат з Вячаславам Кебічам. І ва ўмовах адміністрацыйнага дыктату ўступіў сапернiку ўсяго адзін працэнт галасоў.

У 1990 годзе Аляксандра Лукашэнку выбралі народным дэпутатам БССР у яго родных краях, дзе ён вядомы як сумленны чалавек з мысленнем сапраўды дзяржаўнага дзеяча.

У Вярхоўным Савеце Лукашэнку давялося нялёгка, бо ён не адмовіўся ад сваіх прынцыпаў і не забываў пра народ. Воля народа для яго заўсёды была самым свяшчэнным законам. Менавіта таму ён адзіны прагаласаваў супраць Белавежскіх пагадненняў, якія парушалі вынікі ўсенароднага рэферэндуму.

"Хопіць ілгаць народу". Першым аб гэтым сказаў Лукашэнка. Узначаліўшы камісію па барацьбе з карупцыяй, ён не спасаваў, а паспрабаваў вырваць наша грамадства з моцных абдымкаў мафіёзнага спрута. Гэтым ён паставіў сябе пад жорсткі ўдар.

Але пазіцыя Лукашэнкі застаецца нязменнай: "Ні з левымі, ні з правымі, а з народам — супраць тых, хто народ падманвае і рабуе". Таму і сёння ў прадажнага чыноўніцтва галоўны вораг – Лукашэнка.

Не знайшоўшы падтрымкі ў наменклатурным парламенце, Лукашэнка знаходзіць яе ў народа.

Лукашэнка добра ўяўляе сапраўдныя прычыны нашага крызісу і ведае, як ад іх пазбавіцца.

Ніжэй публікуюцца асноўныя тэзісы перадвыбарнай праграмы кандыдата ў прэзідэнты Рэспублікі Беларусь Аляксандра Рыгоравіча Лукашэнкі. Законы газетнага жанру, на жаль, не даюць магчымасці даць поўную праграму кандыдата.

СІТУАЦЫЯ

Мы сталі над безданню сістэмнага крызісу дзяржавы. Нават пасля Вялікай Айчыннай вайны такога не было. Агульны спад вытворчасці склаў 40 працэнтаў. Сельская гаспадарка адкінута на дваццаць гадоў назад. Інфляцыя ў 1993 годзе склала 1700 працэнтаў і ўзрастае на 50 працэнтаў штомесяц. Спынена вытворчасць на многіх прадпрыемствах, расце беспрацоўе. Зніжаецца матывацыя да прадукцыйнай працы. Працвітаюць спекуляцыя, насілле, размываюцца маральныя асновы грамадства, сумленнасць і прыстойнасць становяцца катэгорыямі трэцяга гатунку. Злачыннасць замахнулася не толькі на бяспеку грамадзян, але і на саму дзяржаву. Карупцыя паралізавала работу ўлады. Па жываму разрэзаны традыцыйныя сувязі брацкіх народаў...

МЭТЫ

Адноўленая дзяржаўная ўлада павінна забяспечыць:

1. Прыярытэтнае вырашэнне праблем эканомікі і сацыяльнай сферы — спыненне росту цэн і збяднення насельніцтва, рух грамадства ад бездані развалу і сацыяльнага выбуху да стабільнасці і прагрэсу.
2. Барацьба з карупцыяй, разгром мафіёзных структур, якія кіруюць у дзяржаве.
3. Аднаўленне на раўнапраўнай і ўзаемавыгаднай аснове знішчаных сувязей з дзяржавамі, якія раней уваходзілі ў састаў СССР, перш за ўсё з Расіяй і Украінай.

ЧАМУ МЕНАВІТА ГЭТЫЯ МЭТЫ?

Па-першае, таму што яны адпавядаюць вышэйшым нацыянальным інтарэсам нашага народа. Па-другое, з прычыны іх вялізнага ўплыву на лёс дзяржавы.

Рост цэн выключае нармальнае функцыяніраванне эканомікі, прадукцыйная праца губляе сэнс ва ўмовах, калі звышвыгаднай становіцца спекуляцыя.

Карупцыя — гэта пагроза і палітычнай, і эканамічнай бяспецы дзяржавы. Гэта поўнае разлажэнне дзяржаўнага апарату і абсалютная страта кіравання дзяржаўным сектарам эканомікі. Гэта тормаз на шляху станаўлення прававой сацыяльнай дэмакратычнай дзяржавы, эфектыўнага развіцця вытворчасці.

Раўнапраўнае і ўзаемавыгаднае супрацоўніцтва з іншымі краінамі, перш за ўсё з Расіяй і Украінай, не патрабуе асаблівага абгрунтавання. Гэтага патрабуе не столькі эканоміка, колькі само жыццё.

ЯК ДАСЯГНУЦЬ ГЭТЫХ МЭТАЎ?

У арганізацыйным плане — толькі за кошт аб'яднання намаганняў усіх грамадзян, за кошт забеспячэння стабільнасці ў грамадстве, стварэння матывацыі да сумленнай і прадукцыйнай працы, за кошт прыцягнення да кіравання эканомікай і грамадствам прафесійных і, галоўнае, нераўнадушных людзей. Гэта можна зрабіць, абапіраючыся на новыя прынцыпы дзейнасці ўлады, якая павінна стаць: **высокаадказнай, народнай, а не партыйнай, кампетэнтнай, а не кланавай.**

Стабілізацыя цэн будзе ажыццяўляцца паслядоўным правядзеннем наступных мерапрыемстваў:

— устанаўленнем дзяржаўнага кантролю за цэнаўтварэннем, каб выключыць рост прыбытку за кошт павышэння цэн;

— прадастаўленнем права кантролю за цэнамі на спажывецкія тавары і паслугі грамадскім арганізацыям і іх падтрымкай з боку дзяржавы;

— устанаўленнем заканадаўчых умоў, калі рост вытворчасці прадукцыі ў натуральным ці якасным выражэнні, а таксама зніжэнне затрат стануць адзіна магчымымі і законнымі фактарамі павелічэння прыбытку і заработнай платы;

— увесь прырост прыбытку за кошт неабгрунтаванага павышэння цэн будзе спаганяцца ў бюджэт, абкладацца жорсткімі штрафнымі санкцыямі, а кіраўнікі прадпрыемстваў і арганізацый пры парушэнні дзяржаўнай палітыкі цэн будуць прыцягвацца да суровай адказнасці, у тым ліку і да крымінальнай;

— будзе значна павышана самастойнасць Нацыянальнага банка Беларусі ў вызначэнні і ажыццяўленні эмісійнай палітыкі з мэтай ліквідацыі заганнай практыкі выпуску ў абарачэнне беставарных грошай;

— будуць значна скарочаны расходы дзяржавы на ўтрыманне дзяржаўнага апарату і ажыццяўляцца адрасная падтрымка прадпрыемстваў, якія маюць праекты эфектыўнай структурнай перабудовы вытворчасці;

— будзе зменена практыка фарміравання дзяржаўнага бюджэту з мэтай узгаднення яго расходнай часткі з даходнай, а не наадварот, як гэта мае месца цяпер.

Рост цэн як нацыянальнае бедства не адзіная балючая кропка ў сацыяльна-эканамічнай сферы. Да асабліва важных напрамкаў дзейнасці абноўленая ўлада павінна аднесці:

АДНАЎЛЕННЕ КІРУЕМАСЦІ ЭКАНОМІКАЙ

Кіруемасць эканомікай — гэта антыпод безуладдзя і беззаконнасці, і яе не трэба блытаць з вяртаннем да адміністрацыйна-каманднай сістэмы.

Парадаксальна, але факт — страта кіруемасці эканомікай адбываецца на фоне росту колькасці дзяржаўнага апарату і зніжэння адказнасці чыноўнікаў за стан спраў. Захаванне такой сітуацыі робіць бессэнсоўнай распрацоўку любых праграм рэфармавання, таму што яны загадзя асуджаюцца на няўдачу.

Працэсы змянення адносінаў уласнасці, якія рэальна праходзяць у краіне, павінны быць падмацаваны адпаведным змяненнем сістэмы кіравання эканомікай.

Для гэтага неадкладна будуць зроблены наступныя крокі:

1. Будзе ўведзены рэжым прамога кіравання дзяржаўнымі прадпрыемствамі.
2. Будзе вызначаны жорсткі парадак назначэння кіраўнікоў дзяржпрадпрыемстваў па прынцыпу іх прафесіяналізму і адказнасці.
3. Будзе ўведзена такая практыка ўстанаўлення дзяржаўных службовых акладаў, калі зарплата кіраўніка стане напрамую залежаць ад выніку работы калектыву, які ён узначальвае, а не ад яго асабістай прыхамаці.
4. Будуць на справе дакладна размежаваны паўнамоцтвы мясцовых і рэспубліканскіх органаў улады і кіравання, а прынцып персанальнай адказнасці за стан спраў будзе ператвораны з дэкларацыі ў дзейсны механізм забеспячэння эфектыўнай работы кіруючых кадраў.

АЖЫЎЛЕННЕ ІНВЕСТЫЦЫЙНАЙ ПАЛІТЫКІ

Яно будзе ажыццяўляцца на аснове рэалізацыі комплексу палітычных, прававых і арганізацыйных мераў, якія гарантуюць стабільнасць інвестыцыйнага клімату ў Рэспубліцы Беларусь. У ліку такіх мераў будуць:

— планамернае і істотнае павелічэнне рэсурсаў доўгатэрміновага крэдытавання, якія накіроўваюцца банкамі на рэалізацыю інвестыцыйных праектаў пры аднaчасовым зніжэнні ставак крэтыдавання;

— устанаўленне дыферэнцыраваных працэнтных ставак у адпаведнасці з галоўнымі прыярытэтамі дзяржавы;

— вызначэнне галін эканомікі і канкрэтных інвестыцыйных праектаў, якія будуць падтрымлівацца дзяржавай;

— стварэнне надзейнай прававой сістэмы страхавання і перастрахавання камерцыйнай рызыкі, гарантый вывазу капіталу, легальна заробленага замежнымі інвестарамі.

УЗМАЦНЕННЕ ФУНКЦЫІ ДЗЯРЖАЎНАГА ВАЛЮТНАГА РЭГУЛЯВАННЯ

Сур'ёзная залежнасць стану эканомікі ад эфектыўнасці валютнага рэгулявання прадвызначае неабходнасць узмацнення функцый дзяржавы ў гэтай сферы на аснове стварэння эфектыўнай сістэмы эканамічных і адміністрацыйных мераў. У першую чаргу гэта праблема будзе вырашацца за кошт:

— стварэння прававога асяроддзя для эфектыўнай каардынацыі дзейнасці мытнай і банкаўскай сістэм з мэтай перакрыцця ўсіх каналаў уцечкі валютных сродкаў за мяжу;

— узмацнення кантролю за валютнымі сродкамі камерцыйных банкаў за мяжой і іх рацыянальным выкарыстаннем з мэтай прадухілення скрытага інвесціравання эканомікі замежных дзяржаў;

— узмацнення матэрыяльнай і крымінальнай адказнасці за незаконныя аперацыі з валютай і яе незаконны вываз за мяжу;

— прыняцця мераў, якія выключаюць безліцэнзійны валютны гандаль.

ПРЫЯРЫТЭТЫ ГАЛІНОВАГА ХАРАКТАРУ

Зямля спрадвеку справядліва лічылася карміцелькай народа. Але гэту сваю ролю яна паспяхова выконвае не толькі пры беражлівых, амаль мацярынскіх адносінах да яе, але і пры адпаведных адносінах грамадства, і перш за ўсё дзяржавы, да сялянскай працы. Таму:

— дзяржава павінна гарантаваць сельскай гаспадарцы не пастаянныя датацыі, а парытэт цэн на сельскагаспадарчую і прамысловую прадукцыю;

— галіна павінна быць аднесена да ліку прыярытэтных аб'ектаў фінансавання на аснове кароткатэрміновага і доўгатэрміновага крэдытавання;

— дзяржаўную падтрымку атрымаюць тыя структурныя рэформы, якія будуць садзейнічаць павышэнню ўзроўню самазабяспечанасці Беларусі ў алеі, цукры, харчовых гатунках збожжа, экалагічна чыстай прадукцыі для ўнутранага спажывання. Усямерна будзе заахвочвацца вытворчасць канкурэнтаздольнай экспартнай прадукцыі галіны. Прэзідэнт будзе выступаць супраць развалу сістэмы калгасаў і саўгасаў, але будзе падтрымліваць працэсы іх натуральнага пераўтварэння ў гаспадаркі, якія дзейнічаюць больш эфектыўна і з большай выгадай для сялян.

Прамысловасць Беларусі мае дастаткова высокі інтэлектуальны і вытворча-тэхнічны патэнцыял. Ва ўмовах роўнасці ўзроўняў цэн на энерганосьбіты і сыравіну яна здольна канкурыраваць на рынках СНД. Будуць прыняты ўсе неабходныя меры для стварэння ўмоў справядлівай канкурэнцыі, захавання рынкаў сыравіны і збыту ў бліжэйшым замежжы, руху беларускіх таваравытворцаў на рынкі Еўропы, Азіі і іншых кантынентаў.

Дзяржаўная падтрымка будзе аказана высокаэфектыўным праектам структурнай перабудовы вытворчасці. Іх адбор будзе ажыццяўляцца па крытэрыях: скарачэння імпартазамяшчальнай прадукцыі, пашырэння экспартнага патэнцыялу і вытворчасці навукаёмістых вырабаў.

Будаўнічы комплекс будзе ў значнай ступені пераарыентаваны на задавальненне патрэбнасці насельніцтва ў жыллі. Жыллёвае будаўніцтва павінна стаць на бліжэйшыя гады аб'ектам прыярытэтнага фінансавання і пільнай увагі дзяржавы.

Дзяржаўная падтрымка прадпрыемстваў сельскай гаспадаркі, прамысловасці і будаўніцтва будзе аказвацца незалежна ад іх формы ўласнасці.

Прэзідэнт будзе аказваць падтрымку неспекулятыўнаму прадпрымальніцтву і вызваліць яго прадстаўнікоў ад дзяржаўнага рэкету.

АРМІЯ І ВАЕННА-ПРАМЫСЛОВЫ КОМПЛЕКС

Для прэзідэнта і ўрада праблемы абаронцаў Айчыны стануць першачарговымі. Мы яшчэ не жывём у свеце ўсеагульнага дабрабыту і бяспекі. Ваенная дактрына Беларусі будзе насіць абарончы характар. Прэзідэнт будзе прымаць усе меры да аднаўлення прэстыжу армейскай службы, уключаючы вырашэнне пытанняў сацыяльнай абароны і матэрыяльнага забеспячэння ваеннаслужачых. Канверсія ваенна-прамысловага комплексу будзе праводзіцца з арыентацыяй на эканамічную мэтазгоднасць, а не на палітычную кан'юнктуру.

НАВУКА, КУЛЬТУРА І АДУКАЦЫЯ

Навукова-тэхнічны патэнцыял — галоўны стратэгічны рэсурс Беларусі. Да яго будуць забяспечаны адэкватныя адносіны з боку дзяржавы, інакш мы пазбавімся інтэлектуальнай асновы далейшага развіцця. Будзе распрацавана Дзяржаўная праграма падтрымкі і развіцця навукі, якая прадугледжвае меры па павелічэнню фінансавання навуковых даследаванняў, па паляпшэнню матэрыяльнага становішча прафесарска-выкладчыцкага саставу сярэдніх і вышэйшых дзяржаўных навучальных устаноў і студэнтаў, забеспячэнне дзейснага клопату аб працаўладкаванні маладых спецыялістаў.

У сферы адукацыі галоўныя намаганні будуць сканцэнтраваны на безумоўнай рэалізацыі прынцыпаў даступнасці, бясплатнага атрымання базавай адукацыі, дастойнай аплаты працы педагогаў.

Асаблівым клопатам прэзідэнта павінна стаць беларуская нацыянальная культура — аснова будучыні дзяржавы. Яе развіццё павінна ажыццяўляцца ў цесным узаемадзеянні з культурамі іншых народаў свету, і перш за ўсё культурамі прадстаўнікоў тых нацый і народнасцей, якія жывуць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. Прэзідэнт забяспечыць рэальную магчымасць кожнаму грамадзяніну Рэспублікі Беларусь думаць і гаварыць на той мове, на якой ён выхаваны. Прэзідэнт у гэтай сферы не будзе дзейнічаць прымусова.

ПРЫЯРЫТЭТЫ САЦЫЯЛЬНАГА ХАРАКТАРУ

Галоўным аб'ектам сацыяльнай палітыкі будзе чалавек працы. Рэалізацыя сацыяльнай палітыкі будзе ажыццяўляцца па наступных напрамках:

— надзейнае дзяржаўнае рэгуляванне пражытачнага мінімуму з вызначэннем дакладнага рэгламенту яго разлікаў і пастаяннае падцягванне да яго мінімальнай аплаты працы;

— дзяржаўнае рэгуляванне даходаў насельніцтва пры дапамозе прагрэсіўнага падаткаабкладання для недапушчэння рэзкага сацыяльнага расслаення грамадства;

— рэалізацыя дзяржаўных праграм падтрымкі сям'і, мацярынства і дзяцінства;

— індэксацыя працоўных укладаў насельніцтва;

— устанаўленне гарантаваных сацыяльных дапамог для тых слаёў насельніцтва, якія не ў стане па аб'ектыўных прычынах знаходзіцца на самазабеспячэнні: інваліды, хворыя, беспрацоўныя, пенсіянеры, адзінокія маці і мнагадзетныя сем'і, бежанцы;

— задавальненне на бясплатнай аснове мінімальных патрэбнасцей у жыллі, паслугах аховы здароўя, лекавым забеспячэнні на дасягнутым узроўні іх якасці;

— увядзенне сістэмы шматмэтавых крэдытаў для моладзі і маладых сем'яў на набыццё жылля, абзавядзенне маёмасцю, атрыманне прафесіі і павышэнне кваліфікацыі ;

— устанаўленне сістэмы дзяржаўных субсідый і льготнага крэдытавання будаўніцтва прыватнага жылля з іх дыферэнцыяцыяй па ўзроўню даходаў і маёмаснаму становішчу;

— накіраванне дапамогі пацярпеўшым ад аварыі ў Чарнобылі не ў рукі чыноўнікаў, а тым, хто ў ёй мае патрэбу.

ЗАКОННАСЦЬ, БАРАЦЬБА З КАРУПЦЫЯЙ, РАЗГРОМ МАФІЁЗНЫХ КЛАНАЎ

Канстытуцыя і законы слабыя перад уладай, якая іх не выконвае. Прэзідэнт увядзе дыктатуру Закона і будзе гарантам яе захавання.

Злачыннасць і карупцыя параджаюцца самой дзяржавай, якая не здольна рэгуляваць грамадскія адносіны і адказваць за стан спраў. Галоўным напрамкам барацьбы са злачыннасцю стане навядзенне жорсткага парадку перш за ўсё ў самой дзяржаўнай машыне. Для гэтага:

— органы дзяржаўнай улады і кіравання, праваахоўная сфера, суды будуць ачышчаны ад асоб, якія маюць дачыненне да сумніўных здзелак, што дыскрэдытуюць уладу ў вачах народа;

— будзе якасна палепшана матэрыяльна-тэхнічная і нарматыўная база дзейнасці міліцыі, пракуратуры, судоў, павышана іх адказнасць і незалежнасць у служэнні Закону;

— будуць прыняты меры па ўзмацненню адказнасці дзяржаўных чыноўнікаў за даручаную справу, практыка пакарання за службовыя злачынствы будзе ўзмоцнена;

— дэкларацыі аб даходах кіраўнікоў атрымаюць статус надзвычайнага дакумента, любыя парушэнні парадку іх прадастаўлення будуць карацца неадкладна і жорстка;

— будзе спынена практыка стварэння крымінагенных законаў, якія вымушаюць сумленных людзей станавіцца злачынцамі.

ЗНЕШНЯЯ ПАЛІТЫКА

Дзяржаўнасць Беларусі — не разменная манета, але і не абраз. Гэта здабытак, якім трэба распараджацца на карысць народа, што і павінен забяспечыць прэзідэнт.

Дабіцца аднаўлення на раўнапраўнай і ўзаемавыгаднай аснове бяздарна знішчаных сувязей з дзяржавамі, якія раней уваходзілі ў састаў СССР, перш за ўсё з Расіяй і Украінай, — важнейшы знешнепалітычны прыярытэт прэзідэнта.

Прэзідэнт ініцыіруе і будзе развіваць працэсы аб'яднання дзяржаў, якія раней уваходзілі ў састаў СССР, і будзе выступаць супраць любых дзеянняў, што разбураюць гэта адзінства.

Прэзідэнт будзе прыкладаць намаганні да павышэння міжнароднага прэстыжу, стварэння і падтрымання на належным узроўні рэпутацыі Беларусі як надзейнага і выгаднага партнёра, актыўнага ўдзельніка сусветнай, субрэгіянальнай і рэгіянальнай палітыкі.

Удзел у міжнародных арганізацыях павінен адпавядаць галоўнаму — карэнным інтарэсам народа Рэспублікі Беларусь.

Адносіны з дзяржавамі далёкага замежжа будуць вызначацца пераходам ад культурна-асветнай дыпламатыі да дыпламатыі эканамічнай.

ЗАКЛЮЧЭННЕ

Людзі Беларусі!

Я не абяцаю вам малочных рэк і кісельных берагоў. Не хачу лгаць. Нам усім прыйдзецца расплачвацца за тое, што мы так доўга цярпелі негрунтоўную палітыку даўно збанкрутаванага ўрада. Наперадзе вялікая і цяжкая работа, якую ніхто, акрамя нас саміх, не зробіць.

Адвесці дзяржаву і народ ад бездані — вось першаступенная задача прэзідэнта.

Я веру ў мудрасць і працавітасць беларускага народа. Перакананы, што вырашэнне гэтай задачы нам пад сілу.

ШУШКЕВІЧ Станіслаў Станіслававіч

Год нараджэння 1934. Беларус. Закончыў Беларускі дзяржаўны універсітэт імя У.І.Леніна. Доктар тэхнічных навук, прафесар, член-карэспандэнт Акадэміі навук Рэспублікі Беларусь. Народны дэпутат Рэспублікі Беларусь.

Працоўная дзейнасць:

1951-1956 гг. – студэнт БДУ.
1956-1959 гг. – аспірант Інстытута фізікі АН БССР.
1959-1960 гг. – малодшы навуковы супрацоўнік Інстытута фізікі АН БССР.
1960-1961 гг. – старшы інжынер МРЗ, г.Мінск.
1961-1967 гг. – старшы інжынер, галоўны інжынер, загадчык сектара лабараторыі ядзернай фізікі БДУ.
1967-1969 гг. – прарэктар па навуковай рабоце Мінскага радыётэхнічнага інстытута.
1969-1971 гг. – дацэнт кафедры ядзернай фізікі БДУ.
1971-1973 гг. – в.а.прафесара, прафесар, в.а. загадчыка кафедры ядзернай фізікі БДУ.
1973-1990 гг. – загадчык кафедры ядзернай фізікі БДУ.
1986-1990 гг. – прарэктар па навуковай рабоце БДУ.
1990-1991 гг. – першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета.
1991-1994 гг. – Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.
1994 г. – да цяперашняга часу – дырэктар Цэнтра палітычных і эканамічных даследаванняў Еўрапейскага гуманітарнага універсітэта.

Праграма кандыдата ў прэзідэнты Беларусі Станіслава Станіслававіча Шушкевіча

ПРАМЫСЛОВАЯ ПАЛІТЫКА

Мэта — сусветная канкурэнтаздольнасць прадукцыі.

Стратэгія— максімальна хутка стварыць недзяржаўны сектар эканомікі і эфектыўна кіраваць дзяржсектарам.

Недзяржаўны сектар — база аздараўлення эканомікі, стварэння канкурэнцыі, структурнай перабудовы і мадэрнізацыі, пераарыентацыі на патрэбы жыхароў, крыніца новых працоўных месцаў. Неабходна эфектыўна выкарыстаць абодва асноўныя напрамкі яго пабудовы: стварэнне новых прыватных прадпрыемстваў і прыватызацыю.

ПЕРШАЧАРГОВЫЯ МЕРАПРЫЕМСТВЫ:

— заканадаўча гарантаваць эканамічныя свабоды, правы на ўласнасць;

— стварыць рынак нерухомасці;

— максімальна спрасціць парадак рэгістрацыі новых фірм;

— хутка правесці народную прыватызацыю на аснове галоснай конкурснай працэдуры паралельна за грошы і прыватызацыйныя чэкі (да канца 1994 года прыватызаваць 1/3 частку маёмасці, увесь гандаль, бытавыя паслугі, грузавы транспарт);

— не дапусціць стварэння холдзінгаў замест міністэрстваў-манапалістаў;

— забяспечыць дзеянне закона аб банкруцтве;

— неадкладна ўкараніць эфектыўны механізм кантролю за дзяржаўнай доляй уласнасці, за прыбыткам ад яе. Дзяржсектар у рыначных умовах не павінен станавіцца нічыйным, гэта ўжо прывяло да безгаспадарчасці, прададання фондаў, раскрадання;

— стварыць наглядальныя саветы дзяржпрадпрыемстваў, якія, як і на прыватных прадпрыемствах, заключаюць кантракты з адміністрацыяй, зацвярджаюць бізнес-планы мадэрнізацыі, акцыяніравання, удзельнічаюць у прыватызацыі.

ЗНЕШНЕЭКАНАМІЧНАЯ ПАЛІТЫКА

Мэта — захаванне і пашырэнне рынкаў і крыніц рэсурсаў, доступ да сучасных тэхналогій.

Дзяржаўныя задачы — знізіць тэмпы росту знешняга доўгу, паступова, па меры вычарпання ўнутранай канкурэнцыі, адкрыць нацыянальную эканоміку і інтэграваць яе ў сусветную.

Стратэгія — максімальнае выкарыстанне геаграфічнага становішча Беларусі, яе транзітных магчымасцей — ролі моста паміж Расіяй і Заходняй Еўропай, Украінай і краінамі Балтыі.

ПЕРШАЧАРГОВЫЯ МЕРАПРЫЕМСТВЫ:

— прыступіць да рэалізацыі нацыянальнай праграмы стымулявання экспарту, якая ўлічвала б тэндэнцыю пераўтварэння традыцыйных рынкаў у краінах СНД у адкрытыя з сусветнай канкурэнцыяй;

— скараціць імпарт энерганосьбітаў і збожжа, мытнымі тарыфамі стымуляваць імпарт тэхналогій і абсталявання;

— увесці жорсткі кантроль за эфектыўным выкарыстаннем знешніх крэдытаў, вырашыць праблему абслугоўвання пазык, зробленых урадам Кебіча (толькі ў 1994 годзе гэта 305,8 млн. даляраў);

— накіраваць усю знешнюю палітыку на абарону нацыянальных эканамічных інтарэсаў;

— актыўна дапамагаць беларускаму прадпрымальніку ў адкрыцці новых рынкаў;

— усямерна стымуляваць замежныя інвестыцыі, у першую чаргу для мадэрнізацыі прадукцыі, рэалізуемай на расійскім рынку, з мэтай далейшага яго захавання.

Ад міжнароднага супольніцтва мы чакаем не разавай дапамогі, а тэхналогій, спрыяльнага рэжыму гандлю, адмены дыскрымінацыйных мытных пошлін, свабоды перамяшчэння грамадзян.

ІНВЕСТЫЦЫЙНАЯ ПАЛІТЫКА

Асноўныя накірункі:

— навука, адукацыя, тэхналогія;

— канверсія;

— недзяржаўны сектар;

— аграперапрацоўчая прамысловасць;

— рэнтабельныя ў сусветных цэнах флагманы прамысловасці.

Стратэгія — сканцэнтраваць рэсурсы на наступных асноўных накірунках:

— вывад на сусветны ўзровень некалькіх перспектыўных прадпрыемстваў, селектыўная дзяржпадтрымка.

КРЫНІЦЫ ФІНАНСАВАННЯ:

— Інвестыцыйныя банкі і фонды, створаныя на аснове платнай прыватызацыі;

— сродкі прыватных айчынных і замежных інвестараў праз акцыі беларускіх прадпрыемстваў;

— міжнародныя фонды і ўдзел у міжнародных навукова-тэхнічных праектах.

МЕХАНІЗМ ФІНАНСАВАННЯ:

— стварыць Савет экспертызы інвестыцыйных праграм;

— стварыць сетку інавацыйных навукова-тэхнічных цэнтраў (у тым ліку пры акадэміях) з ільготамі па падаткаабкладанню. Навука павінна не назіраць за рэформамі, а актыўна ў іх удзельнічаць;

— зняць абмежаванні на прыток замежнага і інвестыцыйнага капіталу (уключаючы куплю зямлі);

— вызваліць ад падатку прыбытак, які выкарыстоўваецца на інвестыцыі;

— выпусціць інвестыцыйную пазыку;

— арганізаваць сістэму страхавання валютных крэдытаў.

Замежныя інвестары з капіталамі, сучаснымі тэхналогіямі, вядомымі ў свеце маркамі вырабаў прыйдуць да нас толькі тады, калі самі беларускія прадпрымальнікі будуць укладваць свае грошы тут, а не вывозіць іх за мяжу. Неабходна стварыць умовы для прадпрымальніцтва на Беларусі лепшыя, чым дзе б то ні было ў свеце.

АГРАРНАЯ ПАЛІТЫКА

Мэта — новы многаўкладны аграрны лад, заснаваны на канкурэнцыі пры поўнай свабодзе выбару форм гаспадарання і ўласнасці (калгас, саўгас, фермер, кааператыў, аграперапрацоўчае акцыянернае таварыства).

НАКЛАДНЫЯ МЕРАПРЫЕМСТВЫ:

— пашырыць па прыкладу Расіі права прыватнай уласнасці на зямлю, стварыць рынак зямлі;

— сфарміраваць механізмы арэнды дзяржаўнай зямлі і перадачы яе ад банкрутаў да эфектыўна працуючых калектываў або асоб;

— стварыць сельскагаспадарчыя, у тым ліку кааператыўныя банкі, укараніць эфектыўную сістэму крэдыту, на сезонныя затраты пад ураджай, зямлю;

— паступова перайсці ў сельскай гаспадарцы да аднаго падатку — падатку на зямлю;

— сфарміраваць сістэму рыначнага агрaсервісу (пракатныя і лізінгавыя пункты, маркетынгавыя, збытавыя і сэрвісныя кааператывы і г.д.), усямерна стымуляваць інвестыцыі і перапрацоўчую сферу;

— дэманапалізаваць і прыватызаваць агрaсервіс і перапрацоўчую прамысловасць пры ўдзеле вытворцаў сельгаспрадукцыі;

— падтрымаць грамадзян, якія перасяляюцца з гарадоў у вёску для арганізацыі сялянскіх гаспадарак, у тым ліку выдзяляць у прыгарадах зямельныя ўчасткі гараджанам, дачнікам для вядзення гаспадарчай дзейнасці;

— структурна перабудаваць сельскую гаспадарку пад сусветныя цэны;

— стымуляваць экспарт сельгаспрадукцыі;

— забяспечыць поўнае права распараджэння сельгаспрадукцыяй тым, хто яе стварае;

— забяспечыць права выхаду з калгаса з зямельным і маёмасным надзелам для стварэння фермерскай гаспадаркі.

ФІНАНСАВАЯ ПАЛІТЫКА

Аснова эканамічнай залежнасці — самастойная фінансавая палітыка і моцныя ўласныя грошы.

Неадкладная дзяржаўная задача — спыніць інфляцыю, стабілізаваць і канвертаваць грашовую адзінку.

Стратэгія — карэнным чынам змяніць бюджэтна-падатковую палітыку.

Вялікія падаткі — вынік празмерных расходаў.

Мерапрыемствы:

— устанавіць падаткі, якія б стымулявалі вытворчасць, і аднaчасова ліквідаваць дзярждатацыі і субсідыі;

— скасаваць падатковыя льготы і выключэнні;

— аб'яднаць і надзвычай падатак;

Ліквідацыя наступстваў Чарнобыля — справа дзяржавы, міжнароднага супольніцтва, і Расіі ў тым ліку.

— стварыць афшорную зону на забруджаных тэрыторыях;

— павялічыць падаткі на нерухомасць, транзіт, тарыфы на імпарт прадметаў роскашы;

— павялічыць долю падаткаў, адлічваемых у мясцовы бюджэт;

— праводзіць цвёрдую крэдытную палітыку на аснове эканамічных крытэрыяў з пазітыўнай працэнтнай стаўкай;

— стабілізаваць цэны шляхам дэманапалізацыі, стварэння механізма канкурэнцыі;

— вырашыць праблему неплацяжоў шляхам увядзення вексельнага абарачэння даўгавых абавязкаў з пераўтварэннем іх у каштоўныя паперы;

— стымуляваць канкурэнцыю ў банкаўскай сферы.

Галоўная задача банкаў — стымуляванне накапленняў і іх перадача інвестарам.

— ліквідаваць розніцу паміж наяўным і безнаяўным рублём;

— упарадкаваць валютны рынак у інтарэсах беларускай эканомікі і стварыць умовы для вяртання капіталаў з-за мяжы.

САЦЫЯЛЬНАЯ ПАЛІТЫКА

Мэта — дапамога насельніцтву адаптавацца да новых умоў жыцця.

Стратэгія — адрасная падтрымка ў першую чаргу слабаабароненых слаёў насельніцтва.

ПРЫЯРЫТЭТЫ:

— ахова здароўя нацыі;

— дзейсная дапамога пенсіянерам, інвалідам, дзецям, моладзі, беспрацоўным.

АСНОЎНЫЯ НАКІРУНКІ

— рэалізаваць праграму барацьбы з беспрацоўем, уключаючы ліквідацыю скрытага беспрацоўя. Для гэтага:

— пашырыць сістэму перападрыхтоўкі, павялічыць водпуск па догляду дзіцяці, арганізаваць каля 1 мільёна працоўных месц у недзяржаўным сектары;

— распрацаваць Кодэкс сацыяльнай абароны, які адпавядаў бы магчымасцям эканомікі. Для гэтага:

— рэфармаваць пенсіённую сістэму, у прыватнасці, персаніфікаваць яе;

— арганізаваць строгі кантроль прафсаюзаў, працадаўцаў і страхуемых за выкарыстаннем сацыяльных фондаў;

— павысіць эфектыўнасць працы Фонду сацыяльнай абароны: мінімальная пенсія павінна гарантаваць дастойнае жыццё;

— стварыць сетку альтэрнатыўных, напалову дзяржаўных, пенсіённых фондаў;

— стварыць Фонд адаптацыі;

— кампенсаваць абясцэненыя інфляцыяй уклады і рэчавыя чэкі;

— рэалізаваць жыллёвую праграму, забяспечыўшы льготнае крэдытаванне для малазабяспечаных, стварыўшы тым самым сапраўдны рынак жылля.

МАЛАДЗЁЖНАЯ І ЖАНОЧАЯ ПАЛІТЫКА

студэнты, моладзь:

— падтрымаць дзяржаўную стыпендыю на ўзроўні мінімальнай заработнай платы;

— кожнаму таленавітаму студэнту даць магчымасць атрымаць адукацыю бясплатна;

— прадаставіць магчымасць атрымання беспрацэнтнага крэдыту ў памеры 12 мінімальных заработных плат за год вучобы;

— увесці кантрактную сістэму працаўладкавання;

— вызваліць студэнтаў ад вайсковай службы;

— удасканаліць сістэму альтэрнатыўнай службы;

— ажыццявіць комплекс мер (адукацыя, цэнтры сацыяльнай адаптацыі) па ліквідацыі падлеткавай злачыннасці;

— аказваць падтрымку канкрэтным маладзёжным праектам замест выдаткаў на ўтрыманне кіруючых структур;

— падтрымліваць жыццяздольныя маладзёжныя структуры: МЖК, студэнцкія будаўнічыя атрады, інтэрнатаўскае самакіраванне і інш.;

— увесці абавязковае бясплатнае дзяржаўнае страхаванне вайскоўцаў.

жанчыны:

— паступова стварыць умовы, пры якіх сама жанчына будзе вырашаць праблему выбару: кар'ера або сям'я.

Сёння ў нас жанчына не мае выбару: працаваць ці займацца хатняй гаспадаркай. Толькі напаўненне рынку паўфабрыкатамі, бытавой тэхнікай пры партнёрскім падзеле абавязку ў сям'і дасць жанчыне роўныя з мужчынам правы;

— вырашыць праблему занятасці жанчын (першай звальняюць, апошняй бяруць на працу);

— павялічыць выплаты пры нараджэнні дзіцяці;

— падоўжыць тэрмін водпуску па догляду дзіцяці;

— узмацніць дзяржаўную дапамогу няпоўным сем'ям.

ПАЛІТЫКА Ў ГАЛІНЕ НАВУКІ, АДУКАЦЫІ, КУЛЬТУРЫ

Мэта — адраджэнне Беларусі як еўрапейскай дзяржавы пры сусветным узроўні развіцця навукі і адукацыі, росквіце культуры.

МЕРАПРЫЕМСТВЫ:

— зрабіць адукацыю і навуку галоўнымі кампанентамі інвестыцыйнай дзейнасці;

— выконваць устаноўленыя Вярхоўным Саветам нарматывы бюджэтных асігнаванняў: 10 працэнтаў — адукацыя, 3 працэнты — культура;

— стварыць ад дзіцячага сада да універсітэта сістэму сацыяльнай падтрымкі талентаў;

— вывесці адукацыю на ўзровень лепшых сусветных стандартаў;

— інтэграваць навуку ў сусветны падзел працы;

— узнавіць і шырока развіваць навуковыя сувязі з краінамі былога СССР;

— стварыць дзяржаўнае аб'яднанне "Міжкніга", каб спрыяць творчаму абмену з замежжам;

— увесці льготнае падаткаабкладанне ўстаноў навукі, культуры, адукацыі;

— скасаваць падаткі на спонсарскую, інвестыцыйную дзейнасць у інтарэсах адукацыі, навукі і культуры;

— рэальна гарантаваць свабоду творчасці, абарону аўтарскіх правоў;

— садзейнічаць арганізацыі конкурсаў, фондаў падтрымкі талентаў;

— садзейнічаць рэалізацыі заканадаўча прынятага статуса беларускай мовы.

ПАЛІТЫКА Ў ГАЛІНЕ ІНФАРМАЦЫІ

Мэта — стварыць сучасную інфармацыйную сістэму, заснаваную на творчай самастойнасці, канкурэнцыі, інтэграваную ў сусветную інфармацыйную прастору.

МЕРАПРЫЕМСТВЫ:

— заканадаўча і практычна гарантаваць творчую самастойнасць друку, радыё, тэлебачання;

— дэманапалізаваць і надалей не дапускаць манапалізацыі сродкаў інфармацыі;

— стварыць паўнацэнны недзяржаўны канал тэлебачання;

— забяспечыць аднолькавую падтрымку ўсіх перыядычных выданняў у выглядзе дзярждатацыі на дастаўку;

— рашуча спыніць прапаганду антыдзяржаўных, антынацыянальных ідэй, шавінізму, рэлігійнага супрацьстаяння, насілля, парнаграфіі;

— упарадкаваць і прывесці ў цывілізаваныя формы рэкламную дзейнасць, пры неабходнасці прыняць закон аб рэкламе;

— дазволіць дзяржаўным органам выдаваць толькі афіцыйныя інфармацыйныя бюлетэні, забяспечваць афіцыйнай інфармацыяй усіх, каму яна патрэбна;

— дэманапалізаваць і прыватызаваць выдавецтва "Беларускі Дом друку";

— садзейнічаць будаўніцтву неабходных камунікацый для стварэння інфаструктуры Захад — Усход;

— мадэрнізаваць сродкі масавай інфармацыі за кошт укаранення сучасных тэхналогій (тэлеканферэнцыі, банкі дадзеных, мульты-медыя).

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

У РУАНДЗЕ – ГЕНАЦЫД

Адміністрацыя прэзідэнта ЗША Біла Клінтана лічыць, што ў Руандзе ажыццёўлены акты генацыду. Паводле ацэнак экспертаў, з пачатку грамадзянскай вайны там распачалося масавае знішчэнне людзей па этнічнай прыкмеце, забіты сотні тысяч мірных грамадзян.

Прэс-сакратар Дзяржпартамента Злучаных Штатаў сцвярджае: "ЗША рашуча падтрымліваюць увод міратворчых сіл у Руанду як мага хутчэй, каб абараніць людзей, якім пагражае небяспека, і дапамагчы ў прадастаўленні гуманітарных грузаў".

РЭХА ВЫБУХУ

Да двух лівійцаў, абвінавачаных у выбуху самалёта над Локербі, "далучыўся" палесцінец.

Нагадаем, што ў выніку выбуху на борце самалёта фірмы "Пан-Амерыкэн" загінулі 270 чалавек. Лівія па-ранейшаму адмаўляецца выдаць двух сваіх грамадзян, якіх Злучаныя Штаты абвінавацілі ў арганізацыі тэрарыстычнага акта.

СЁЕ-ТОЕ ПРА ШПІЁНАЎ

Лідэр брытанскай спецслужбы паявіўся на тэлебачанні дзеля таго, каб зрабіць беспрэцэдэнтны крок – прыўзняць заслону сакрэтнасці над дзейнасцю міжнародных шпіёнаў.

Стэла Рымінгтан выступіла з лекцыяй пра шпіянаж у перыяд пасля "халоднай вайны". Яна таксама коратка распавядала аб ролі спецслужбаў у барацьбе з ірландскім тэрарызмам.

КАРАЛЕВА Ў РОЛІ ЗОРКІ

Каралева "мыльных опер" Джаан Колінз сыграе ролю Глорыі Грэхем – галівудскай зоркі 50-х гадоў.

Здымкі фільма "Зоркі не паміраюць у Ліверпулі" пачынаюцца ў лістападзе.

ПЕЛОУ ДЭБЮТУЕ

Саліст групы "Уэт Уэт Уэт" Марці Пелоу збіраецца дэбютаваць у фільме "Каралева Бадзічэя".

Яму прапанавалі ролю англійскага бунтара Лануса. Пелоу, які нядаўна запісаў новы альбом на Капры, лічыць: "Гэта цудоўная прапанова. Цяпер я чытаю і абдумваю сцэнарый".

ПАД "ФАНЕРУ"

Ірландская поп-група "Крэнберыз" выступіла пад фанаграму на музычным фестывалі ў Лондане, каб не вымушаць сваю салістку Далорэс О'Рыардан залішне хутка рухацца на сцэне.

О'Рыардан з'явілася з групай упершыню пасля расцяжэння звязак калена, атрыманага пры катанні на лыжах. Гітарыст Ноэл Хаган даў такі каментар: "Яна ўжо не ходзіць на мыліцах, але мы падумалі, што выступіць пад фанаграму будзе нядрэннай ідэяй, таму што ў Далорэс тады не будзе спакусы пра ўсё забыць і пачаць скакаць па сцэне".

КУБІНСКІЯ ЎЦЕКАЧЫ

Група кубінцаў (каля 20 чалавек) уварвалася ў пасольства Нямеччыны ў Гаване і патрабавала палітычнага прыстанішча.

Нямеччына праводзіць кансультацыі па гэтай праблеме з партнёрамі па Еўрапейскаму саюзу. Два тыдні таму падобны выпадак адбыўся ў рэзідэнцыі бельгійскага пасла. Сотні людзей патрабуюць магчымасці схавацца ад камуністычнага рэжыму. Афіцыйныя ўлады Кубы выказваюць думку, што "ўцёкі ў Еўропу" сталі вынікам таго, што ЗША адмовілі ў палітычным прыстанішчы тысячам кубінцаў.

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

АПЛАДЫСМЕНТЫ

"Віват, Акадэмія!" – пад такім дэвізам адбылася ў Мінску прэзентацыя Рускага дзяржаўнага драматычнага тэатра з выпадку прысвоення яму звання "акадэмічны". Акцёраў віталі першы намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Вячаслаў Кузняцоў, міністр культуры і друку Рэспублікі Беларусь Анатоль Бутэвіч, міністр абароны Рэспублікі Беларусь Павел Казлоўскі, мэр Мінска Аляксандр Герасіменка, калегі са сталічных тэатраў, шматлікія прыхільнікі Мельпамены. А гаспадары паказалі тэатралізаваную рэтраспекцыю сваёй гісторыі.

НА ЗДЫМКУ: у зале ў час свята.

Фота Яўгена КАЗЮЛІ, БЕЛІНФАРМ.

І над Пінаю голас вякоў загучыць

Упершыню ў Беларусі праводзіцца міжнародны фестываль фальклору.

Пачнецца ён 15 чэрвеня ў старажытным Пінску і збярэ аматараў традыцыйнага мастацтва з усіх куткоў нашай рэспублікі, а таксама прадстаўнікоў беларускіх культурных суполак з Амерыкі, Польшчы, Масквы, цікавыя фальклорныя калектывы з Расіі, Украіны, Галандыі, Даніі, Турцыі, Фінляндыі. Госці фестывалю змогуць пабываць у "горадзе майстроў" народных промыслаў, [illegible] выставу народных строяў брэсцкага Палесся.

БЕЛІНФАРМ.

Даеш Шагала! Даеш?..

У бліжэйшыя месяцы гэтага года ў Віцебску будзе праведзены міжнародны мастацкі пленэр, ініцыятарам якога выступае АРТ-цэнтр М.Шагала пры актыўнай падтрымцы Міністэрства культуры ды камерцыйных структур рэспублікі.

Па сцэнарыю гэтай акцыі ў горад прыедуць мастакі з ЗША, Францыі, Германіі, Ізраіля, Грэцыі, Турцыі, Італіі, прымуць удзел вядомыя беларускія жывапісцы. Адбудзецца шэраг выстаў, сустрэч і канцэртаў. Карціны, прысвечаныя гораду і Шагалу, створаныя на пленэры, будуць перададзены Віцебскаму музею сусветна вядомага мастака.

Завершыцца мерапрыемства музычным фестывалем "Скрыпка Шагала". У ім прымуць удзел Юры Башмет і сімфанічны аркестр Рэспублікі Беларусь пад кіраўніцтвам французскага кампазітара Блёза, які выканае спецыяльна створаную араторыю.

Работу па падрыхтоўцы пленэра вядзе Віцебскі гарадскі цэнтр культуры. Але, як паведамілі ў цэнтры, ёсць шмат складанасцей і многае трывожыць. Апошняе выклікаецца тым, што некаторыя дзеячы беларускай культуры на чале з Міхаілам Савіцкім выступаюць з пратэстам супраць Шагалаўскага пленэра. Са сваёй нязгодай яны звярнуліся да прэм'ер-міністра В. Кебіча. І хоць з яго боку пытанне аб адхіленні міжнароднай культурнай акцыі не знайшло падтрымкі, на душы ў арганізатараў пленэра па-ранейшаму неспакойна.

Яўгенія ВІЦЬБА.

САМ—НАСАМ

Шчаслівы... трохвугольнік

☐ Барыс САФРОНЕНКА

Калі Павел пазнаёміў мяне са сваёй жонкай, паміж імі ўжо прабегла чорная кошка. Чужому чалавеку гэта не кідалася ў вочы. Павел любіў сына-першакласніка і быў гаспадарлівым мужам. Узамен карыстаўся паслухмянасцю дамашніх, іх бязмежнай вераю ў яго здольнасці, кемлівасць, у тое, што толькі дзякуючы яму яны жывуць не горш за іншых.

Але ж я ведаў, што многія вечары, а вельмі часта і ночы ён [illegible] праводзіў з асобай, намнога маладзейшай за яго. [illegible]

У сям'і майго прыяцеля інтэлектуальныя гутаркі не вяліся. [illegible]

А потым Павел вырашыў ажаніцца з ёй. [illegible]

Але вось што цікава: [illegible]

Многім знаёмым Павел [illegible]

Але некаторым блізкім сябрам [illegible] абедзве даглядаюць і [illegible]

— Што, не сварацца паміж сабой?

— Не. Я ясна сказаў Людцы: сына не пакіну. Яна ўзбунтавалася, але потым змірылася.

— Ну, а Ніна?

— З ёй у нас усё па-ранейшаму.

— Значыць, адразу на два франты "працуеш"?

— Так, яны зразумелі, што абедзве мне патрэбны.

У тым, што гэта праўда, я пераканаўся, калі ў сувязі з некаторымі акалічнасцямі быў вымушаны заначаваць у яго. Люда часова адсутнічала. Ніякай напружанасці ва ўзаемаадносінах Паўла і Ніны я не заўважыў. Яна ахвотна падтрымлівала размову, здавалася задаволенай. Было відаць, што ён — паўнаўладны гаспадар у двух пакоях — Ніны і Люды.

Усё ж поўнасцю зразумець такое становішча мне было не пад сілу.

У хуткім часе Люда нарадзіла дзіця, і яны з Паўлам пераехалі ў новую кватэру. [illegible]

— Але ж яна табе не жонка?

— Чаму — не жонка? [illegible]

— А Люда?

— І Люда жонка. [illegible]

[illegible] Але ж, па сутнасці, нічога не змянілася. Я не заўважаю, што стала для Паўла менш жаданай, што сына ён перастаў любіць. Ну, жыве з іншай. Але не можа кінуць яе, боль прычыніць ёй не хоча. Такі чалавек. Не, ён — мой муж і перад людзьмі, і перад Богам. Мне з іншым пазнаёміцца цяпер гэтак жа непрыемна, як і раней. Значыць — яму здрадзіць!

Як каму, а мне вось гэта тлумачэнне здаецца больш зразумелым. Яно ідзе ад карэнных, цудам некранутых часам традыцый: жонка не павінна пакідаць мужа, калі той сам яе груба не адштурхне. Прычым, традыцыя не ўлічвае, "залаты" муж ці нягоднік. Дзівацтвам гэта можна назваць, псіхалагічным рудыментам, а ўсё роўна душу грэе...

Відэасалон

Ансамбль песні і танца Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь выступае апошнім часам з новай тэатралізаванай праграмай "Мы — армія Беларусі", куды ўключаны старадаўнія салдацкія і беларускія народныя песні, рамансы, творы на музыку І.Штраўса, М.Агінскага, І.Кальмана, І.Лучанка.

Фота Яўгена КАЗЮЛІ, БЕЛІНФАРМ.

«НОТНЫ АРКУШ» № 11 (246)

Вядучы —Вітаўт МАРТЫНЕНКА

Тэл. 68-29-26

Ліставанне

А.Быцькову (г.Віцебск): Ваш апошні ліст у "Нотны аркуш" крыху запазніўся, бо мы паведамлялі ўжо, што гіт-парад пасля 30-га выпуску, які гучаў на хвалях радыё "Свабода" напачатку траўня, працягвацца не будзе. Ды й тыя радкі, пра якія вы згадваеце, не радуюць і нас. Тым не менш, спадзяёмся, з-за гэтага вашая сувязь з нашым музычным выпускам не парушыцца, бо і пасля закрыцця гіт-парада мы працягвалі і будзем працягваць знаёміць сваіх чытачоў з зоркамі беларускай папулярнай музыкі.

А.Баркоўскаму (г.Якуцк): Песні Уладзіміра Высоцкага, перакладзеныя вамі на беларускую мову, усім у рэдакцыі вельмі спадабаліся. Злёгку падрэдагаваўшы, мы вырашылі змясціць іх, але не "Нотным аркушы". Гэта была б даволі аб'ёмная публікацыя. Ды й мяркуем, вы і самі не пакрыўдзіцеся, убачыўшы свае пераклады ў асобнай падборцы.

М.Ветка (г.Ліда): Апошнім часам рок-гурт "Уліс" нешта сапраўды замаўчаў, амаль паўгода не праводзіць ужо рэпетыцый. Ды й што дзівіцца, калі фінансаванне беларускага рок-н-рола адбываецца пераважна за кошт саміх музыкаў, якім час ад часу дапамагаюць вельмі ўжо нешматлікія спонсары-мецэнаты. Купляць білеты для вас на свае канцэрты даўно ўжо надакучыла музыкам "Грунвальда", "Мясцовага часу", "Магістрата"... і вось цяпер да гэтага прыйшоў, відаць, таксама "Уліс".

В.Валадашчуку (г.Слонім): Дзякуем за ўвагу да нашай газеты і ейнага музычнага куточка. Вашыя фотаздымкі, як маглі прыкмеціць, ужо бачылі свет, а вось інтэрв'ю з рок-зоркамі вымушаны адкласці, бо той жа змест у тым жа жанры быў раскрыты ў нашай публікацыі "Мой прынцып – самаіронія". Наўрад ці варта паўтарацца, тым больш праз два гады пасля першай публікацыі (28.II.1992). Калі будзе яшчэ нешта цікавае ды арыгінальнае – дасылайце.

Анжэліцы С. (г.Брэст): Просьбу расказаць пра тваёго, Анжэліка, куміра – "Гэдаўэй"– мы пастараемся выканаць у наступных выпусках "Нотнага аркуша", а пакуль ледзь упісваемся з роспаведамі пра тутэйшыя музычныя актуальнасці.

Зорны небасхіл

Хто жывы, той спадзяецца

Імя Андрэя Мельнікава з Оршы — сярод легенд пантэона беларускай бардаўскай песні. Ён больш славуты, чым яго чулі. Але апошнім часам рэгулярна яго песні гучаць па радыё з Мюнхена, Мінска, Варшавы, дае артыст нават гастролі. На адным з апошніх ягоных канцэртаў у сталіцы мы яго і злавілі.

— Андрэй, так атрымалася, што Мельнікава-барда ўсе ведаюць даўно, але ніхто не ведае, адкуль ён прыйшоў, як адбывалася станаўленне ягонай асобы...

— Пачаў я пісаць песні пасля смерці Уладзіміра Высоцкага. Не адмаўляю гэтага ўплыву. Уразіў спярша фільм з ягоным удзелам — "Месца сустрэчы змяніць нельга", пасля якога я і пачаў цікавіцца Высоцкім як бардам. Ну і вось ягоная смерць у ліпені 1980 года нешта ўва мне змяніла. Праз пэўны час я пазнаёміўся з маці Высоцкага, з ягонай сям'ёй. Як дарагую рэліквію захоўваю здымак, дзе я сфатаграфаваўся ля помніка паэту і артысту разам з ягоным сынам Мікітам.

— Гэтая зорка засталася пуцяводнай для цябе назаўсёды?

— Не. Потым наступаў абрыў. Неяк нечакана я ўсвядоміў, што Высоцкі ўсё ж быў, гэтак мовячы, з іншай сацыяльнай групы. І, дарэчы, у тую восень 1982 года, як я скончыў са сваім бяздумным, некрытычным захапленнем Высоцкім, дык пачаў пісаць сам. Прызнаюся, спачатку гэта былі песні на рускай мове.

— Уся гэтая фактура больш аб'ёмна прагучала б на фоне канкрэтных звестак пра цябе: дзе ты тады вучыўся, працаваў?

— У 1980-м я яшчэ вучыўся ў школе. А потым у жыцці было шмат змен, я шмат дзе папрацаваў. Камуністычнае выхаванне пасеяла ілюзію рамантыкі нават там, дзе яе не было. Хоць меў усе падставы паступіць адразу пасля школы ў ВНУ (вучыўся я выдатна), але было тады нейкае агульнае накіраванне, што рабочы клас — гэта самае галоўнае... Усе шляхі вядуць праз рабочы клас... Вось я і пайшоў. І толькі прайшоўшы зразумеў, што гэта быў толькі страчаны час для мяне. Бо, скажам, тыя, хто не верыў ілюзіям, ужо шмат чаго дасягнулі ў той час, калі я зноў-такі стаяў толькі на парозе. Адно, чаго не адмовіш, нейкі жыццёвы вопыт усё ж набыў.

— А да якіх канкрэтных вынікаў ты прыйшоў? Я разумею, што прафесіі барда ў Беларусі не існуе, але ж ёсць прыклады, калі і барды знаходзяць нейкае больш адпаведнае свайму духу месца: скажам, Вальжына Цярэшчанка працуе ў Гомельскай філіі Беларускага адукацыйнага ліцэя, Алесь Камоцкі знайшоў сябе ў тэатры-студыі «Дзе Я»... А ты?

— Я працую настаўнікам. Як кітайцы пасылалі ў гады культурнай рэвалюцыі інтэлектуальных дзеячаў на вёску, так і мяне з мінулага года накіравалі настаўнікам беларускай мовы і літаратуры ў дзве вясковыя школы. Зрэшты, пакуль я студэнт-завочнік Гомельскага універсітэта. Дарэчы, гэта не чужы мне горад, бо там я нарадзіўся.

— Во, упершыню чую. А як ты трапіў у Оршу?

— У 1969 годзе майго бацьку, дарожнага майстра, перавялі на працу начальніка ДЭУ ў Оршу, дык з таго часу мы там і жывём. А карані нашай сям'і ў Рагачоўскім раёне Гомельшчыны.

— Ну вось, адштурхнуўшыся ад такога знаёмства, лягчэй зноў вярнуцца да тваёй творчасці. Мы спыніліся на тым, што першыя твае песні былі рускамоўныя. Калі ж адбыўся пералом: праз бардаўскую песню ці раней?

— Моўны пералом адбыўся праз каханне. Тры гады я кахаў адну жанчыну, якая мела моцны ўплыў у гэтым сэнсе. Не толькі мяне яна вярнула да роднай мовы. Нават з бардаў я б назваў яшчэ двух, якія абавязаны сваёй нацыянальнай зоркай менавіта ёй. Вось толькі пра канкрэтныя прозвішчы і не пытайся ў мяне.

— Добра. Але спачатку ты загаварыў па-беларуску ці заспяваў?

— Спачатку быў пераклад. Неяк яна расказала мне пра песні С.Сокалава-Воюша. А я тым часам восенню 1987 года знайшоў пару з іх у газеце "Віцебскі рабочы". Была там цэлая падборка, але я ўзяў "Прыстанкі" ды "Возера лясное". Нотаў там не друкавалі, дык я паклаў іх на сваю музыку. І што цікава, потым, калі пачуў Воюшаўскі варыянт "Прыстанкаў", аказалася, што мелодыя ў нас аднолькавая абсалютна.

— Гэткі, значыць, пачатак? А што потым, як ты прыйшоў да свайго рэпертуару? Бо яшчэ ў 1989-м я чуў, як на адным бардаўскім вогнішчы Алеся Сёмуха спявала тваю «Песню з мінуўшчыны».

— Ды неўзабаве. Уласныя песні я пачаў пісаць у 1988-м. І акурат у студзені 89-га напісаў тую "Песню з мінуўшчыны", якая чамусьці стала адной з самых папулярных.

— Скажы, калі скончыўся той перыяд, калі ты перастаў спяваць проста для сябе? Калі ты адчуў сябе менавіта бардам?

— Рускамоўным бардам я сябе лічыў даўно: ледзь пачаў пісаць, дык адразу лічыў сябе вельмі таленавітым. Пасля з цягам часу, са сталеннем з'яўлялася больш крытычнасці да сябе. Усведамленне ж як беларускага барда фарміравалася паступова і, вельмі важна, пад уплывам знешніх абставін, а не эгацэнтрызму. У 1989 годзе ў вандроўцы нацыянальна свядомай беларускай моладзі на Дзявочую Гару мая "Песня з мінуўшчыны" нечакана прайшла на "біс". Вось тады і Алеся Сёмуха яе паслухала як філолаг, мы зрабілі папраўкі, бо яшчэ нямала русізмаў у мяне было. На той самай вандроўцы песня сфарміравалася ў канчатковы варыянт, і я спяваў яе ўжо не адзін.

— Дарэчы, і ты спяваеш не свае песні? Як я ведаю, у тваім рэпертуары славутымі сталі песні шэрагу бардаў, імёны якіх наўрад ці хто пачуе шырэй...

— У мяне некалькі дзесяткаў чужых песень, калі ўлічваць і мае творы на чужыя тэксты. І ўсё гэта неяк мяшаецца. Усё гэта — мой рэпертуар. Скажам, калі мне трапіліся вершы Алеся Змагара, я адразу напісаў некалькі песень. Загучалі ўва мне і вершы Анатоля Сыса, аршанскай паэткі Алены Таланы ды іншых.

— Ты рэгулярна выступаеш у Оршы, апошнім часам пачаў патроху выязджаць — Гомель, Мінск. Але ж слухаюць цябе значна шырэй. На «Басовішчы» чуў твае спевы з фестывальных рэпрадуктараў, а людзі казалі: «Крута! Чаму ж гэты не прыехаў?»

— "Басовішча" — класны фестываль. Пабываць там — мара, а выступіць — тым больш. Але ж гэта за мяжой, куды ад нас выехаць усё яшчэ не лёгка. Не гаворачы пра фінансавыя выдаткі, якіх папросту ніхто не пакрые, дык і выседзець жа трэба па некалькі дзён у пэўных кабінетах. Адно хіба можна спадзявацца, што ўсё ж мы прыйдзем да цывілізацыі. Пакуль жыццё працягваецца, трэба спадзявацца.

Гутарку вёў Вітаўт МАРТЫНЕНКА.
Фота У.ПАНАДЫ.

ЖЫЦЦЁ ЯК ЯНО ЁСЦЬ

У каго вырасце "капуста",

або Некалькі назіранняў з нагоды трансфармацыі нашай свядомасці

☐ Вера ШЧЭЦІНА, "ЧЗ"

Я апошнім часам не магу спакойна ўспрымаць даныя розных сацыялагічных даследаванняў. Калі верыць ім — усё навокал дрэнна, усё гіне, развальваецца. Адным словам, не жыццё ў нас, а сапраўднае пекла.

Толькі не лічыце мяне, крый Божа, за нейкую ненармальную аптымістку. Я і сама часам наракаю на абставіны. Толькі хіба гэта праўда, што навокал толькі бруд і безвыходнасць? Ды ніколі такому не быць, каб сапраўдны чалавек скарыўся лёсу, добраахвотна склаў рукі. Проста большасць з нас прывыклі толькі наракаць на абставіны ды чакаць гатовага. Але гатовага, нарміраванага ўжо, бядуй не бядуй, не будзе. Шкада, што вельмі многія гэтага не разумеюць. Але ёсць людзі (і іх таксама нямала), якія хоць і далёкія, здавалася б, ад эканамічных пераўтварэнняў, але шукаюць сваю справу, імкнуцца забяспечыць сабе больш-менш прыстойнае жыццё. Вось, напрыклад, звычайная сялянская сям'я з вёскі Курапольле Пастаўскага раёна. Галава сямейства Сіманькаў Пятро Іпалітавіч працуе на ферме даглядчыкам жывёлы. Работа, канешне, не з лёгкіх, але і заробкі неблагія. Маці Браніслава Станіславаўна — прыбіральшчыца ў трыкатажным цэху, яшчэ падрабляе ў інтэрнаце. Старэйшы сын Анатоль працуе электрыкам. У вольны час займаецца фатаграфіяй, здымае вяселлі, іншыя ўрачыстасці, а таксама рамантуе радыётэхніку, што прыносіць пэўны прыбытак. Як вы разумееце, "шалёных" грошай у гэтых людзей няма, але калі скласці ўсё разам, то можна купіць адзенне, патрэбную бытавую тэхніку і дапамагчы астатнім членам сям'і (іх яшчэ трое). Раман зараз служыць у войску, Надзея вучыцца ў Віцебску на швачку, а меншы — Саша — будзе цесляром, а яшчэ спасцігае майстэрства печніка, што ў далейшым дасць яму магчымасць зарабіць не толькі на хлеб.

Цяжкавата, вядома, апранацьабуваць дзяцей, што ідуць адно за адным. Толькі ў сям'і Сіманькаў не прывыклі лынды біць. Зараз трымаюць дзвюх кароў (трэцюю нядаўна здалі на мясакамбінат, атрымалі каля двух мільёнаў рублёў), трое цялят, свіней, ёсць у гаспадарцы авечкі, трусы, куры. Каб пракарміць усю гэтую жыўнасць, апрацоўваюць тры агароды плошчай паўтара гектара, у планах — пакупка яшчэ некалькіх гектараў зямлі. А неўзабаве Сіманькі будуць святкаваць уходзіны ў новы дом.

Канешне, час зараз цяжкі. Многія (дзесьці чытала — 80 працэнтаў беларусаў) жывуць ад зарплаты да зарплаты. Але зірнеш у акно і бачыш: учарашні бядотны сусед садзіцца за руль іномаркі, а там яшчэ адзін і яшчэ.

Пакінем без увагі такія спосабы здабычы сродкаў, як вываз каляровых металаў за мяжу ці гандаль у Расіі. Ёсць шмат іншых. Адна мая знаёмая, напрыклад, ездзіла ў Польшчу. Працавала ў пана, які займаецца вырошчваннем кветак. Абстаноўка, у якой даводзілася жыць, была жудаснай. У пакоях старой школы — па пяць-шэсць ложкаў. Тут нашы суайчынніцы і спалі, і бялізну сушылі, і няхітрую ежу гатавалі. Каб зэканоміць хоць некалькі тысяч злотых, куплялі там толькі хлеб і бульбу, астатняе ўсё прывезлі з сабой. Працавалі жанчыны з 6 раніцы да 21 гадзіны, а той-сёй яшчэ і падрабляць бегаў. Калі я ўбачыла Яўгенію пасля прыезду, то спачатку не пазнала. Жанчына схуднела на 10 кілаграмаў.

— Ну, навошта, табе, Жэня, былі такія пакуты? — спытала я. — 200 даляраў і тут зарабіць можна. Ды й сын табе дапамогу прапаноўваў.

— Не хачу ні ад каго залежаць. І без справы нудзіцца, ты ж ведаеш, — таксама не па мне. На заводзе работы няма, дык што ж, я днямі ля тэлевізара сядзець буду.

Нядаўна зноў бачыла сваю знаёмую. Яна расказала, што ў сына ўсё ідзе нядрэнна. Адкрыў майстэрню па рамонту аўтамабіляў, дарэчы, і Жэня ўклала свае зберажэнні ў гэту справу. А сама зноў "упрэглася" ў новую авантуру... вырошчвае капусту ў прыгарадным саўгасе. Вось такая няўрымслівая жанчына. Безумоўна, яе вопыт не кожнаму даспадобы. Але асабіста я захапляюся яе энергічнасцю.

І яшчэ адна гісторыя. Неяк зусім выпадкова пазнаёмілася з Алай, мамай трохгадовага хлопчыка. Выхоўвае яна сына адна, бо нарадзіла яго ад жанатага мужчыны. А ён хоць і ўдачлівы бізнесмен, але нічым не дапамагае сваёй пабочнай сям'і. Ала працуе аператарам ЭВМ у інстытуце і атрымлівае зарплату 190 тысяч рублёў. Плюс 34 тысячы дапамога на дзіця — такі сямейны бюджэт гэтай жанчыны. "Я не магу купіць дзіцяці ні банана, ні апельсіна. А калі якая буйная пакупка надарыцца, дык потым сядзім на хлебе ды малацэ — паскардзілася неяк яна. І дадала: Не ведаю, як жыць..." А я глядзела на гэту ў росквіце сіл жанчыну і не разумела, чаго яна так адчайваецца. Мае швейную машынку, умее вязаць, стрыгчы... Ды ў яе вялікай трохпакаёвай кватэры можна элементарна дзіцячую цырульню адкрыць, а можна браць заказы на шыццё ці вязанне. Калі я зрабіла намёк на такія варыянты, яна толькі вуснамі перасмыкнула: "Гэта ж колькі бруду будзе. Ды й што там заробіш". Так і блукае нібыта здань па двары ў адным і тым жа адзенні, напаўгалодная, заўсёды нечым незадаволеная. Чакае, можа бацька Андрэйкі штосьці падкіне, а можа дапамогу атрымае як малазабяспечаная. Ці іншага якога падарунку лёсу.

Сёння кожны ўжо адчуў на сабе, у якім складаным становішчы знаходзіцца наша рэспубліка. Але якія б шляхі выйсця з крызісу ні прапаноўвалі б палітыкі, мы так і будзем таптацца на месцы, калі не зразумеем адну простую рэч: трэба працаваць. Рукамі ці галавой, каго чым Бог надзяліў. Не хочацца нагадваць банальную ісціну, што чым больш заможна і шчаслівa будзе жыць кожны чалавек, кожная сям'я, тым больш заможнай і шчаслівай будзе і наша дзяржава. А што сёння адбываецца... Краіны былога Саюза літаральна ахапіла страшная эпідэмія. Імя ёй "Зарабі грошы, нічога не робячы", а больш дакладна "на дурня". Мільёны людзей сядзяць перад тэлеэкранам і літаральна ў экстазе назіраюць, як хтосьці адхоплівае відэамагнітафон ці (о, Божа!) аўтамабіль у "Полі цудаў". І самае страшнае, што бацыламі гэтай небяспечнай хваробы заражаюцца дзеці. "Я стаў мільянерам — вось пашанцавала!" — усміхаецца з тэлеэкрана хлопчык. І літаральна загадвае: "Гуляйце, гуляйце, гуляйце ў лато "Мільён". Толькі так вы станеце шчаслівымі і багатымі".

Махляр, путана, шоумэн — героі нашага часу. А тых, хто корпаецца дзесьці ўнізе ў брудзе, новыя гаспадары жыцця называюць "лапухамі", недарэкамі, якія не ўмеюць, карыстаючыся момантам, "малаціць капусту" — зарабляць грошы. Але вельмі хочацца, каб сітуацыя змянілася і каб праца простых працаўнікоў, на плячах якіх трымаецца дзяржава, ацэньвалася як належыць. Каб у Сіманькаў з Пастаўскага раёна і маёй знаёмай Жэні вырасла паболей капусты ў прамым і ў пераносным сэнсе.

СПОРТ

Чакаем суботы

Толькі адзін тур застаўся ў трэцім нацыянальным чэмпіянаце Беларусі па футболу. І вельмі верагодна, што менавіта ў ім вызначыцца лёс сярэбраных і бронзавых медалёў. Бо мінскае "Дынама-93" усё ж ускладніла сабе жыццё, прайграўшы ў панядзелак у Бабруйску "Шынніку" з лікам 0:1. Віцебскі "КІМ" тым часам перамог дома "Нёман" – 2:0. Нам пакуль невядомы вынік прапушчанай сустрэчы 25-га тура паміж "КІМам" і "Будаўніком". Але хутчэй за ўсё адзін з лідэраў перамог аўтсайдэра. Тады розніца паміж "Дынама-93" і "КІМам" складае адно ачко. Вось гэту розніцу пераадолець ці ўтрымаць адна з каманд зможа 18 чэрвеня ў сустрэчы "адзін на адзін" на мінскім стадыёне "Дынама".

Мінскае "Дынама", стаўшы чэмпіёнам, не страціла запалу. У чарговай сустрэчы яно перамагло моцны магілёўскі "Днепр", практычна пазбавіўшы таго шанцаў на медалі. Мінчане забілі тры мячы, прапусціўшы "гол прэстыжу" напрыканцы гульні.

"Фандок" выйграў у гасцях у "Ведрыча" з лікам 2:1 і замацаваўся на пятым радку турнірнай табліцы. Тры матчы завяршыліся ўнічыю. "Шахцёр" з "Гомсельмашам" згулялі з лікам 2:2, "Маладзечна" і магілёўскае "Тарпеда" забілі па мячу, а ў сустрэчы "Лакаматыў" –"Тарпеда" (Мінск) забітых мячоў наогул не было. Старадарожскі "Будаўнік" прайграў у чарговы раз. Аднаго гола для перамогі хапіла брэсцкаму "Дынама", якое паднялося яшчэ вышэй.

Хто якое месца зойме ў выніковай табліцы, акрамя першага і апошняга, пакуль невядома. Пачакаем да васемнаццатага.

Яўген ПУЧКОЎ.

	Г	В	Н	П	М	А
Дынама Мн	29	23	4	2	73-19	50
Дынама-93	29	18	7	4	45-14	43
КІМ	28	16	8	4	30-13	40
Днепр	29	16	6	7	41-22	38
Фандок	29	13	6	10	31-24	32
Тарпеда Мн	29	8	15	6	17-18	31
Дынама Бр	29	11	8	10	29-28	30
Маладзечна	29	10	10	9	39-22	30
Шыннік	29	14	1	14	40-41	29
Нёман	29	8	8	13	28-39	24
Лакаматыў	29	7	9	13	23-39	23
Ведрыч	29	7	7	15	20-37	21
Шахцёр	29	6	11	12	21-38	21
Тарпеда Мг	29	5	10	14	20-41	20
Гомсельмаш	29	7	5	17	37-46	19
Будаўнік	28	3	5	20	12–52	11

ЛІТАРАТУРНАЯ ГАСЦЁЎНЯ

Беларускі Высоцкі

Калісьці, вывучаючы беларускую мову, я паспрабаваў перакласці Уладзіміра Высоцкага, бо пераклады садзейнічаюць вывучэнню мовы.

Зараз, корпаючыся ў сваіх паперах, я на іх трапіў. Хаця пераклады не надта дасканалыя, мо прыдадуцца для "Нотнага аркуша", бо ўсё ж карані Уладзіміра Высоцкага з Бярэсця.

З павагай А.БАРКОЎСКІ, г.Якуцк, Рэспубліка Саха.

Дыялог ля тэлевізара

– Вой, Ванька, глянь,
Якія клоўны! Глянь, —
рот — хоць завязкі прывязвай.
Ды й да чаго, Вань, размалёваты,
І гамаюць, што алкашы.
А той падобны, не,
а праўда, Вань,
на швагра, такая ж п'янь.
Ды не, ты глянь, не-не, ты глянь,
я праўду, Вань.
— Паслухай, Зін,
ты кінь пра швагра.
Які ні ёсць — сваяк ён мне.
Сама пракураная швабра,
глядзі, звянчаю у мяне!
Чым балбатаць, узяла б, Зін,
у антракт зганяла ў магазін.
Што, не ідзеш? Ну я адзін.
Пасунься, Зін.
— Вой, Ванька,
глянь, якія карліцы,
джэрсі на ўсіх, не абы што.
На нашай Тамцы шаўчыцы забрыцы,
наўрад ці так пашые хто.
А у цябе, дальбог жа, Вань,
ну ўсе сябры такая дрань,
І п'юць яны ў такую рань
такую дрань.
— Мае сябры хоць не ў балоні,
але ні цягнуць на таке,
а гадаюць вось на ўвакоданні...
Хоць раніцай, ды на сваё.
Ды й у цябе самой жа, Зін,
у сямідзесятым былі гузін,
дык ён усіх сябраў бязін.
Узгадай жа, Зін.
— Вой, Вань,
глядзі ўсё папугайчык!
Не, я дальбог жа заракуся.
А гэта, хто ў куртатай маячы?
Я, Вань, такую ж засяцуся.
У канцы квартала, праўда, Вань,
Ты мне такую ж "зглямыздань".

Ну, што "адстань",
зажды "адстань",
Мне крыўдна, Вань!
— Ты памаўчы, Зінок, пра маячкі.
Хана ўжо прэмії маёй.
Хто мне нясе
на службу скаргачкі?
Не ты? Ды я іх прачытаў.
А гэту майку, праўда, Зін,
Табе ўсцаць ці — дык смех адзін...
Табе ж шыўша кулаць тузін,
дзе грошы, Зін?
— Вой, Вань, памру
ад акрабатычкі!
Глядзі, адзін скакаць як стаў.
Загуска наш, таварыш Сацюкаў,
ніядзеля ў клубе так скакаў.
А ты дахаты прыйдзеш, Вань,
З'есі ды сядзеш ці курбан,
ці ўсё крычыш, калі не п'ян.
Ты што, Вань?
— Ты, Зін, на грубасць нарываешся,
Уже ж нікоглі не змаўчыш.
За дзень
тут так нашкілдыбаешся,
дадому прыйдзеш — ты сядзіш,
ну і мяне, вядома ж, Зін,
адразу цягне ў магазін,
а там сябры... а я дык, Зін,
не п'ю адзін.
Ага, аднак жа мой гімнастычкі!
Глядзі, вось ногі на вінтах.
Хіба ў кафэ малочным "Ластаўка"
афіцыянтка можа так.
Ну, а тваю сябровасць, Зін,
ўсе веражыць шапачкі для зін,
ад іх панільных абразоў
бляжанае зноў.
— Як, Вань, я Лільках Федасеева?
Касірша пры ЦКПА,
Што сам ты ля на навасенлі,
Яна дык вельмі няблудка.
А кой на лавшчы нам, Вань,
Давай у водпуск — ў Ерэван,
ну што "адстань",
і зноў "адстань"!
Аж крыўдна, Вань.

Коні пераборлівыя

Уздоўж абрыву,
па-над прорвай, побач краю,
Коней я сваіх
нагайкаю сцёбаю-паганяю.
Мне паветра не хапае,
вецер п'ю, туман глытаю.
Чую ў згубным захапленні:
прападаю, прападаю.
Надта ж хуткія вы,
коні, надта хуткія!
І спыніць мне ўжо вас не сумець.
Штосьці трапілі мне коні
пераборлівыя...
Я дажыць не змагу,
даспяваць не паспець.
Коней я напаю, я куплет дапяю —
Хоць імгненне яшчэ на краі пастаю.
Згіну я, мяне
травінкай ураган змяце з далоні,
І ў санках мяне галопам
павязуць па снезе ў ранку.
Вы на крок павольны
свой перайдзіце, мае коні,
Шлях на крыжы аддаліце
да апошняга прыпынку.
Надта ж хуткія вы, коні,
надта хуткія!
Вас малю навгалоп не ляцець.
Штосьці трапілі мне коні
пераборлівыя...
І дажыць я не змог,
даспяваць — не паспець.
Коней я напаю, я куплет дапяю —
Хоць імгненне яшчэ на краі пастаю.
Мы паспелі. Бо да Бога
ў госці не бывае спазнення,
А чаму ж пяюць анёлы
такі злымі галасамі?
Ці званочак гэты гучна
ўжо заходзіцца ў ўсхліпаннях,
Ці крычу сваім я коням,
каб не мчалі хутка сані.
Надта ж хуткія вы, коні,
надта хуткія!
Сцішыць вас мне ўжо не паспець.
Штосьці трапілі
мне коні пераборлівыя...
Калі дажыць не змаглі,
дык хацяб даспяваць.
Коней я напаю, я куплет дапяю —
Хоць імгненне яшчэ на краі пастаю.

калі чужы мае чытае пісьмы,
ягоны хібаў зірк мяне пячэ.
Я не люблю, калі напалавіну
ці калі забылі на ўгавор.
Я не люблю,
каб нам стралялі ў спіну.
Таксама супраць стрэлаў я ва ўпор.
Я ненавіджу
ў плётках выгляд версій,
згрызот сумлення,
нахабнасць ўражу,
ды і калі ўвесь
час насупраць шэрсці,
Ці і калі жалезам дзь па шклу.
Не люблю ўпэўненасці сытай,
Хай лепей тармазы адмовяць мне.
Жа прыкра мне,
што слова "гонар" збыта,
і што ціхота ўжо забыта.
А ў гонары праклёны, хіба не?
Калі я бачу зломленыя крыллі,
Пра шкадаванне забываю адначасна.
Я не люблю гвалту і бяссілля,
ды вось
шкада расхрыстаннага Хрыста.
Я не люблю, калі ў свае шары,
Не люблю, як хто бязвінных б'е.
Я не люблю,
як хтосьці лезе ў душу,
Ну а тым больш, калі ў яе плюе.
Я не люблю манежы і арэны
На іх мільён сыходзіць па рублю.
Няхай наперадзе
і будуць перамены,
Я гэтага ніяк не палюблю.

Пераклаў з рускай Алесь БАРКОЎСКІ.

Я не люблю

Я не люблю фатальнасці зыходзе,
І з жыццём не стамляюся ніколі.
Я не люблю пару любой з прыроды,
Калі ўсё для песні будзе мне ня ўсёлі.
Я не люблю халоднага цынізму,
ня веру ў захапленне і яшчэ,

ГАЛАКТЫКА

Меркурый, Венера і іншыя

Яшчэ ў старажытнасці людзі заўважылі, што, акрамя "нерухомых" зорак, на небе ёсць і "блукаючыя", якія, падобна Сонцу і Месяцу, павольна перасоўваюцца па зорным небе. Назвалі іх планетамі, а прыходзячы з ім здалі імёны багоў. Раней за ўсё адкрылі і прыходзячы з ім аднолькава. Астраномы называлі іх планетамі і кожнай надалі свае імя. Меркурый, Венера, Марс, Юпітэр і Сатурн.

Планеты, якія хутка перамяшчаюцца па небасхілу і ніколі не аддаляюцца далёка ад Сонца, атрымалі назву ў імя прамудрага і шустрага бога гандлю Меркурыя.

Самая яркая і прыгожая планета атрымала імя багіні кахання і прыгажосці — Венеры.

Чырвона-аранжавы Марс нагадвае кропельку крыві і ўвасабляе бога вайны.

Марудлівы і яркі Юпітэр, які велічна рухаўся сярод зорак, быў названы ў імя вярхоўнага бога старажытных рымлян.

Нарэшце, бляклы жаўтаваты бляск апошняй з планет, бачных простым вокам, – Сатурна, прымусіў прысвоіць гэтаму свяцілу імя бога часу.

Мінулі стагоддзі і тысячагоддзі, але і цяпер планеты рухаюцца разам з Зямлёй вакол Сонца і па-ранейшаму прываблліваюць увагу людзей. Хоць сёння мы ведаем пра іх куды больш, чым нашы далёкія продкі, ды і планет ужо вядома не пяць, а дзевяць (калі не лічыць тысячы малых планет – астэроідаў, якія рухаюцца ў асноўным паміж Марсам і Юпітэрам). Шостай планетай, як гэта ні дзіўна, стала наша Зямля.

Яна стала ў адзін шэраг з іншымі пасля перамогі геліяцэнтрычнай сістэмы вядомага польскага астранома Мікалая Каперніка. У 1781 годзе англічанін Вільям Гершэль у тэлескоп упершыню ўбачыў Уран, названы так у імя багіні... А ў 1846 годзе за арбітай Урана знайшлі Нептун, планету, названую ў імя бога мора. А ў 1930 годзе 24-гадовы амерыканец Клайд Томба на фотаздымках убачыў новае нябеснае цела, якое атрымала потым імя грэчаскага бога падземнага царства Плутона.

Ці ёсць іншыя планеты ў "Сонечнай сістэмы" ці ў нашай Галактыцы? Гэтыя пытанні пакуль застаюцца адкрытымі. Хоць, як запэўніваюць астраномы, існуе некалькі зорак, якія знаходзяцца "пад падазрэннем", гэта значыць верагодна, што і ў іх ёсць цёмныя спадарожнікі-планеты.

А пакуль, калі ў вас узнікне жаданне, паспрабуйце пашукаць сястру і братоў нашай Зямлі на небе. Адразу пасля заходу Сонца ля гарызонту ў добрае надвор'е бачны Меркурый. З кожным днём будуць палягшацца ўмовы для назірання Венеры – у заходняй частцы неба вы лёгка адшукаеце яркую белую зорку. Усю ноч на поўдні ў сузор'і Дзевы зззяе жаўтаваты Юпітэр. Зорнага вам неба!

Уладзімір ЛАРЫЁНАЎ, астраном.

ГАСПАДЫНЯ

Парадак на кухні

- У алюмініевым посудзе можна гатаваць любую ежу, у тым ліку вельмі салёную, і якая ўтрымлівае значную колькасць арганічных кіслот. Аднак захоўваць у ім ежу не рэкамендуецца, нельга трымаць у ім кіслую капусту, агуркі з расолам. Не трэба варыць у алюмініевым посудзе неабабраную бульбу: каструля ад гэтага цямнее.
- Моцна забруджаныя алюмініевыя каструлі мыюць вадой, у якую дабаўляюць крыху нашатырнага спірту, буры (30 г на 1 л вады) або пітной соды (1 чайная лыжка на 1 л вады). Алюмініевы посуд не рэкамендуецца чысціць абразіўнымі парашкамі і металічнымі шчоткамі. Пацямнелыя месцы можна пачысціць ватай, змочанай сталовым воцатам, пасля чаго прамыць гарачай вадой і працерці. Замест воцату карыстаюцца і шчаўевай кіслатой (1 чайная лыжка на 5 л.вады) – посуд з растворам пакідаюць на ноч. Можна зварыць у каструлі свежае шчаўе – адвар не выліваць некалькі гадзін. Ад чарнаты пазбаўляюцца пры дапамозе сумесі мелу і паленай магнезіі, узятых у роўных прапорцыях.
- Купіўшы новую алюмініевую каструлю, вымыйце яе гарачай вадой з мылам, затым чыстай і насуха вытрыце. Не пашкодзіць гэта працэдура з невялікай дабаўкай нашатырнага спірту і таму посуду, які даўно ў рабоце.
- У пацямнелай ці падгарэлай каструлі пракіпяціце 20-30 мін. ваду з пітной содай (3-4 чайныя лыжкі на 1 л вады) і – посуд заблішчыць.
- Калі ў вашай гаспадарцы ёсць старэнькая качачніца ці патэльня з тоўстым нагарам, абнавіць іх можна такім чынам: у таз з вадой нарэжце пабольш мыла і пастаўце кіпяціць з посудам на 15 мін. Потым дайце яму у тазе астыць, патрыце тонкай металічнай мачалкай або шчоткай
- Пасуда з паліраванага алюмінію захавае бляск, калі яго час ад часу праціраць тоўчаным мелам ці зубным парашком. Але яна павінна быць сухой. Рэшткі мелу вытрыце анучкай.
- Эмаліраваны посуд зручны, гігіенічны, даўгавечны.
- Трэба клапаціцца не толькі аб яго чысціні, але і берагчы эмаль. Новую каструлю напоўніце да краёў салёнай вадой (2 сталовыя лыжкі солі на 1 л вады), давядзіце да кіпення, дайце астыць і пасля гэтага ваду зліце. Так вы загартуеце эмаль.
- Акрамя мыйных сродкаў, якія вырабляе прамысловасць, для штодзённай чысткі можна карыстацца пітной содай, дробнай соллю, гарчыцай, мылам. Цёмны налёт лёгка адшараваць содай альбо пакіпяціць лупіны кіслых яблыкаў. Наждачную паперу для чысткі эмалі прымяняць нельга!
- Эмаль трэскаецца пры рэзкім змяненні тэмпературы. Таму пазбягайце ставіць гарачы посуд на халодную падстаўку ці пустую каструлю на моцна разагрэтую пліту.
- Калі ежа ў каструлі прыгарэла, не налівайце ў пустую каструлю адразу халодную ваду – эмаль патрэскаецца.
- Пацямнелы ад працяглага карыстання эмаліраваны посуд можна адбяліць: напоўніць вадой, пакласці жменьку "Персолі" і кіпяціць гадзіну. Затым старанна вымыць з мылам гарачай вадой, добра апаласнуць.
- Нікеліраваны посуд можна чысціць соллю з воцатам (1 чайная лыжка солі на 1 сталовую лыжку воцату).
- Медныя, латунныя, мельхіёравыя вырабы паліруйце сумессю з 30 г. нашатырнага спірту і 15 г тоўчанага мелу на 50 г вады.
- Каб зняць цёмны налёт з пасярэбраных вырабаў, памыйце іх у цёплай вадзе з мылам і пратрыце сумессю зубнога парашку з нашатырным спіртам.
- Лыжкі, вілкі і нажы з нержавеючай сталі атрымаюць іншы выгляд, калі іх патрымаць, а то і пракіпяціць у вадзе, якая засталася васля таго, як варылі бульбу ў мундзірах.
- Іржавыя прадметы ачышчайце разрэзанай цыбулінай. Яна можа вярнуць бляск і пазалочаным вырабам. Пасля апрацоўкі цыбулінай адпаліруйце іх мяккай суконкай.
- Жалезныя лісты і бляхі чысціце ад іржаўчыны дробным пяском пры дапамозе разрэзанай бульбіны.
- Перш чым карыстацца новай патэльняй, прапаліце яе з невялікай колькасцю тлушчу, пратрыце соллю, накрыўку прамыйце і прасушыце.
- Нямала клопатаў любой гаспадыні дастаўляе накіп. У продажы бываюць спецыяльныя сродкі ад яго. Але ёсць і іншыя сродкі. Здаўна для зняцця накіпу прымяняюць соду з воцатнай эсенцыяй. Наліце ў чайнік гарачай вады, давядзіце да кіпення і дабаўце соды (2-2,5 сталовыя лыжкі на 1 л вады).
- Пасля павольнага кіпячэння (20-25 мін) чайнік зніміце, вадзе дайце астыць і зліце яе. Зноў напоўніце чайнік гарачай вадой, дабаўце воцатную эсенцыю (1-2 чайныя лыжкі на 1 л вады) і кіпяціце прыкладна паўгадзіны. Звычайна ад такой працэдуры слой накіпу становіцца рыхлым і лёгка знімаецца драўлянай палачкай. Пасля гэтага чайнік старанна прамыйце.
- Тонкі карычневы налёт са сценак кафейніка можна зняць, пракіпяціўшы ў ім ваду з кавалачкам лімона.
- У нагрэтую пасудзіну з вогнетрывалага шкла нельга наліваць халодную вадкасць ці класці халодныя прадукты.

КАРОТКАЯ ІНФАРМАЦЫЯ

аб маючай адбыцца адкрытай падпісцы на акцыі першага выпуску адкрытага акцыянернага таварыства "В-клуб" г.Мінск

1. Поўная назва: Адкрытае акцыянернае таварыства "В-клуб". г.Мінск.
2. Юрыдычны адрас: г.Мінск, вул. Кахоўская, д.27, кв. 60.
3. Састаў заснавальнікаў: 1. Урыўскі Васіль Яўгенавіч. 220068, г.Мінск, вул. Кахоўская, д.27, кв.60. 2. Зайцаў Сяргей Віктаравіч. 220073, г.Мінск, пр. Пушкіна, д.58, кв. 77. 3. Молакаў Віталь Ігаравіч. 223052, Мінскі раён, пас. Лясны, д.4, кв.99
4. Мэты і прадмет дзейнасці таварыства:

4.1. Асноўнай мэтай таварыства з'яўляецца ажыццяўленне прафесіянальнай дзейнасці на рынку каштоўных папер;

4.2. Прадметам дзейнасці таварыства з'яўляецца:

а/ пасрэдніцкая дзейнасць па каштоўных паперах.

б/ камерцыйная дзейнасць па каштоўных паперах.

в/ іншыя ўзаемазвязаныя з вышэйуказанымі відамі дзейнасці з каштоўнымі паперамі (кансультацыйныя і іншыя віды ў галіне аперацый з каштоўнымі паперамі).

5. У выніку прыняцця рашэння аб эмісіі акцый памер Статутнага фонду грамадства складае 5 000 000 (пяць мільёнаў) рублёў. Аб'яўлены статутны фонд падзелены на 500 (пяцьсот) простых іменных акцый намінальным коштам 10 000 (дзесяць тысяч) рублёў.

Аплата за акцыі ажыццяўляецца ў памеры 100 працэнтаў намінальнага кошту акцыі.

Грошы, якія паступаюць у аплату акцый, залічваюцца на разліковы рахунак № 2468207 у Цэнтральным аддзяленні Прамбудбанка г.Мінска, код 362.

6. Падпіска на акцыі праводзіцца па адрасу:

г.Мінск, вул. Кахоўская, д.27, кв. 60 з 14 чэрвеня 1994 г. па 10 лістапада 1994 года.

7. Другасны абарот акцый на рынку каштоўных папер ажыццяўляецца ў парадку, прадугледжаным дзеючым заканадаўствам, рэгіструецца таварыствам і не патрабуе згоды іншых акцыянераў.

8. Дывідэнды размяркоўваюцца прапарцыянальна колькасці акцый, якія належаць акцыянерам, і выплачваюцца за вылікам адпаведных падаткаў.

Памер дывідэндаў па акцыях, даты аб'яўлення і выплаты дывідэндаў вызначаюцца і зацвярджаюцца агульным сходам акцыянераў.

9. Заснавальнікі карыстаюцца правамі акцыянера таварыства "В-клуб", г.Мінск.

10. У выпадку адмаўлення ад выпуску сродкі вяртаюцца на працягу месяца.

11. Па пытаннях набыцця акцый і азнаямлення з больш падрабязнай інфармацыяй звяртацца па адрасу: г.Мінск, вул. Кахоўская, д.27, кв. 60.

Да 70-годдзя беларускага кіно і 50-годдзя вызвалення Беларусі

Рэспубліканскі фестываль фільма "Кіно і час"

Бясплатныя дабрачынныя сеансы:

Сустрэча з рэжысёрам В. Нікіфаравым і актрысай І. Нарбекавай. Маст. фільм "Зімародак" — "Кіеў" (16 чэрвеня ў 10.30).

Сустрэча з кінарэжысёрам-франтавіком В. Арловым, д.ф. "Гулялі хлопчыкі ў вайну", "Яго закапалі ў шар зямны" (Рэж. А. Алай) — "Аўрора"(16 чэрвеня ў 16.00).

Сустрэча з актрысай Л. Румянцавай і кінакрытыкам А. Бабковай. Маст. фільм "Альпійская балада" (рэж. Б. Сцяпанаў)— "Кіеў" (17 чэрвеня ў 13.00).

Сустрэча з артыстамі тэатра "Хрыстафор". Маст. фільм "Наш чалавек у Сан-Рэма" (рэж. А. Яфрэмаў) — "Камсамолец" (17 чэрвеня ў 15.00).

Сустрэча з рэжысёрам М. Якжэнам і акцёрам А. Ткачонкам. Маст. фільм "Запіскі юнагаўрача" — "Вільнюс" (18 чэрвеня ў 15.00).

Закрыццё фестывалю 20 чэрвеня ў кінатэатры "Перамога".

КІНААФІША МІНСКА

16 чэрвеня

"МАСКВА": "Гульні патрыётаў" – 11.40, 17.50. "Трэска"**** – 13.50, 15.50, 20.00, 22.00 (н).

"КАСТРЫЧНІК": "Гульні патрыётаў" – 12.30, 14.40, 18.50. "Трэска"**** – 16.50, 21.00. Музычна-пацяшальная праграма "Макс-шоу" – 21.30.

"АЎРОРА": "Залатая баба" (д) – 10.00, 14.00. "Легенда пра дыназаўра-2" – 13.00 (л), 15.00, 19.00, 21.00. "Анёл страсці"**** – 16.00, 20.00. "Ваенна-палявы раман" – 17.00 (л).

"БЯРЭСЦЕ": "Легенда пра дыназаўра-2" – 14.00, 17.40. "Анёл страсці"*** – 16.00, 19.40, 21.20. "Нажніцы"**** – 13.00, 17.00, 18.30, 20.30. "Дачка камандзіра" – 12.00. "Хэпі-энд" – 11.30, 15.00.

"ВІЛЬНЮС": "Легенда пра дыназаўра-2" – 11.30, 15.00, 18.30. "Адна на мільён" – 13.30, 20.30. "Анёл страсці"**** – 17.00, 22.00 (н). Інфармацыйна-пацяшальная праграма – 20.30. Відэазала: 10.30, 13.10, 15.15, 17.20, 19.25, 21.30.

"ДРУЖБА": "Расплата ў Рыо" ("Кікбоксер-3")*** – 14.30, 19.50. "Мост цераз Касандру" – 17.40. "Адна на мільён" – 16.10, 21.30.

"ПАРТЫЗАН": "Трэска"**** – 10.00, 13.50, 17.40, 21.30. "Гульні патрыётаў" – 12.00, 15.50, 19.40.

"ПЕРАМОГА": "Легенда пра дыназаўра-2" – 11.00, 13.00, 18.30. "Быць каханай"**** – 18.50, 20.30. "Анёл страсці"**** – 15.00.

"САЛЮТ": "Горад майстроў" (сустрэча з рэж.В.Бычковым, фестываль "Кіно і час") – 10.00 (бяспл.сеанс). "Трэска"**** – 14.00, 17.50, 19.40, 21.30. "Гульні патрыётаў" – 12.00, 15.50. Начное шоу – 23.00.

"СУЧАСНІК": "Карал-мсціўца" – 16.00, 17.40, 19.20. "Японская лэдзі Чатэрлей"***** – 21.00 (апошнія дні на экране).

"БЕЛАРУСЬ": "Прывід у камп'ютэры"**** – 10.40, 15.50, 19.10. "Уладар звяроў" – 12.40, 16.10, 18.00, 19.50. "Расплата ў Рыо" ("Кікбоксер-3")*** – 14.00, 17.30, 21.40. "Трымайся, Джэк!" – 12.20, 20.50. "Вулічны паляўнічы"**** – 14.30. "Вялікая прагулка" (2 с.) – 10.30.

"КІЕЎ": "Конан-варвар" (2 с.) – 14.30. "Зандалі і яе мужчыны"***** – 17.00, 18.50, 20.30.

"КАМСАМОЛЕЦ": "Бах і Браколі" (д) – 10.30. "Уладар звяроў" – 15.00. "Рэма: не ўзброены і вельмі небяспечны" – 14.00, 17.00, 20.30. "Ход каралевай"**** – 12.00, 16.00, 19.00, 20.40.

"МІР": "Дэкамерон" (поўнаметр.мульфільм для дарослых) – 18.00. "Недатыкальная" – 11.00, 15.00, 19.00. "Ход каралевай"**** – 12.00, 14.00, 16.00, 20.00. "Парыжскія свавольніцы"**** – 13.30, 17.30, 21.00. Відэазала: "Адчайнае правасуддзе" (крымінальная драма) – 15.30, 17.40, 19.30.

"ПІЯНЕР": "Палёт навігатара" (д) – 10.30. "Сафі" (д) – 14.10. "Уладар звяроў" – 12.10 (л), 15.20, 19.00. "Расплата ў Рыо" ("Кікбоксер-3")*** – 17.20, 20.50.

"РАКЕТА": "Прывід у камп'ютэры"**** – 16.10, 19.30. "Любоўныя прыгоды іншапланецян"***** – 17.50, 21.10. Відэакафэ: 17.00, 19.30.

"РАДЗІМА": "Прывід у камп'ютэры"**** – 13.00, 16.20, 19.30, 21.10. "Расплата ў Рыо" ("Кікбоксер-3")*** – 14.40, 18.00. Відэазала: "Кругасветнае падарожжа Вілі Фога" – 16.00. "Адзін дома-2" – 18.00. "Робат-паліцэйскі-3" – 20.00.

"ЗМЕНА": "Гарачыя дзяўчынкі"**** – 14.50, 18.10, 19.50. "Кумпарсіта"*** – 13.40. "Я прыйшоў з мірам" – 12.00, 16.30.

"ЦЭНТРАЛЬНЫ": "Ход каралевай"**** – 14.40, 18.05, 21.30. "Варожасць" – 11.05, 16.25, 19.50. "Рэма: не ўзброены і вельмі небяспечны" – 12.45.

"ЭЛЕКТРОН": "Ход каралевай"**** – 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 21.40. "Уладар звяроў" – 13.00, 14.40, 19.00, 21.00. "Палымяная страсць" (2 с.) – 16.20 (л). Прэм'ера фільма "Белае возера" (сустрэча з рэж.Л.Мартынюком) – 11.00 (бяспл.сеанс).

"АВАНГАРД": "Робат-Джокс" (д) – 10.30. "Скарпіён" – 17.30. "Залата партыі" – 20.00.

"ЗНАМЯ": "Зараджаныя смерцю" – 16.00, 18.00. "Начны клуб"**** – 20.00.

ХАТНІ ЭКРАН

16, чацвер

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
* 8.10. "Пакацігарошак".
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.25. Надвор'е.
8.35. Планета людзей. Частка 2-я.
8.50. Пад купалам Сусвету.
◆9.00. "Сенсацыя".
10.00. "Крок". "Карамболь". Н.П.Машэрава.
10.30. Дзесяць хвілін плюс стагоддзе.
12.30. Сучаснасць і будучыня беларускай культуры.
13.30. Навіны.
14.40. Тэлефестываль юных талентаў. Фінал.
16.00. Абласныя навіны (Гродна).
16.15. Дзелавая размова.
16.50. Навіны.
* 17.00. Мультфільмы.
17.25. Навіны Бі-бі-сі.
18.00. Зачытайце маё пісьмо...
18.05. "Вялікая Айчынная".
18.55. "Радок чароўны..."
19.00. Трыбуна кандыдата ў прэзідэнты.
19.45. Актуальнае інтэрв'ю.
20.00. Трыбуна кандыдата ў прэзідэнты.
20.45. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "Сенсацыя".
22.35. Пяць хвілін на жарты.
22.40. Кантакт.
22.45. НіКа.
23.00. Надвор'е.
23.10. Пад купалам Сусвету.

Канал "Астанкіна"

8.00, 11.00. 14.00, 17.00, 20.00, 23.10. Навіны.
8.20. Паглядзі, паслухай...
◆8.40. "Дзікая ружа".
9.05. У свеце жывёл.
* 9.45. "Туман з Лондана".
◆9.50. "Пятнаццаць да равучага звера". 2-я серыя.
11.20, 0.10. Прэс-экспрэс.
11.30. "Джыўс і Вустэр".
14.25. Дзелавы веснік.
14.40. Прадпрымальнік.
15.05. "Навошта патрэбна канкурэнцыя?"
* 15.10. "Прыгоды Тома Соера".
15.40. Мульцітролія.
16.00. ...Да 16 і старэйшым.
16.40. Планета. "Рускія адыходзяць". Перадача 2-я.
17.25. "Яго вялікасць футбол". Д/ф.
17.55, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
18.50. "Гітлер–Сталін. Тайная вайна". Д/ф.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Вагон 03.
20.55. Лато "Мільён".
◆21.25. "Нявеста занадта харошая" (Францыя).
23.20. Максіма.
23.50. Я вам спяю.

Канал "Расія"

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Весткі.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Чароўны куфэрачак.
8.35. Паехалі.
◆8.45. "Санта-Барбара".
9.35. Тэлегазета.
9.40. Сялянскае пытанне.
* 15.20. Мульці-пульці.
15.30. Студыя "Рост".
16.00. Там-там навіны.
16.15. "Гледзячы з Ніжняга".
17.00. М-трэст.
17.15. Будні.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. У свеце аўта- і матаспорту.
18.25. Свая гульня.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Рэпарцёр.
20.35. Суайчыннікі. "Вяртанне памяці".
21.10. Прывітанне ўдзельнікам XV чэмпіянату свету па футболу.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Экран крымінальных паведамленняў.
23.05. Вячэрні салон.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. Нямецкая хваля.
13.00. Хуткая дапамога.
13.30. Этнасы Зямлі.
14.00. Іграем класіку.
14.05. Фестываль кінастудыі "Выбар".
14.40-14.45. Тэлемагазін.
17.25. "Тра-ля-ля гісторыі".
17.40. Рэформа і ўлада.
18.10. Вялікі фестываль.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.05. Па ўсёй Расіі.
◆19.20. "Ганна Паўлава". 3-я серыя.
20.15. О-ля-ля!
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
21.00. Блеф-клуб.
21.40. Тэлемагазін.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.10. Ваш стыль.
22.20. Музычны канал.

8 -ы канал

◆18.00. "Карусель".
18.30. Выбары:"Без каментарыя..."
◆19.00. "Лабірынт правасуддзя":"Прызнанне".
* 20.00. "Вальтрон".
◆20.30. "Марэна Клара". 29-я серыя.
21.20. Дыялог.
◆21.50. "Скрыты вораг-2".

17, пятніца

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Эканамікст.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. "Праметэй". Фільм-балет.
8.55. ТБ– школе. Выпускны экзамен па фізіцы за курс сярэдняй школы.
9.00. Пяць хвілін на жарты.
◆9.05. "Сенсацыя".
10.05. Надвор'е.
13.30. Навіны.
13.40. Актуальнае інтэрв'ю.
14.40. І тэлефестываль юных талентаў. Фінал.
16.00. Абласныя навіны (Магілёў).
16.30. "Тэлесябрына".
17.15. Эканамікст.
17.25. Навіны Бі-бі-сі.
18.10. "Вялікая Айчынная".
19.00. Выбар шляху.
19.40. "Гэта ўсё". Шаўчук і група "ДДТ".
20.25. "Тэлесябрына".
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "Налева ад ліфта".
23.00. Пяць хвілін на жарты.
23.05. Кантакт.
23.10. НіКа.
23.25. Міжнародны турнір па сучасным пяцібор'і.
24.00. Надвор'е.
0.10. Пад купалам Сусвету.

Канал "Астанкіна"

8.00, 11.00,14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
8.20. Сарока.
◆8.40."Гарачаў і іншыя".
9.10. Агарод круглы год.
◆9.40. "Пятнаццаць да равучага звера". 3-я серыя.
* 10.45. "Жаба Піпа".
10.50, 0.15. Прэс-экспрэс.
◆11.20. "Джыўс і Вустэр".
12.10. Дабрачынны канцэрт для ветэранаў.
14.25. Прадпрымальнік.
14.55. Бізнес-клас.
* 15.10. "Жыў адважны капітан".
◆15.15. "Чырвоныя чаравічкі".
16.50. Азбука ўласніка.
17.25. Чалавек і закон.
17.55, 20.35. Надвор'е.
18.00. Рэха тыдня.
◆18.20. "Гарачаў і іншыя".
18.50. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Чалавек тыдня.
21.10. Дзень добры, вялікі футбол. Адкрыццё чэмпіянату свету. Трансляцыя з ЗША.
22.05. Футбол. Зборная Германіі– зборная Балівіі.
23.55. На конкурсе імя П.І.Чайкоўскага.

Канал "Расія"

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Весткі.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Чароўны куфэрачак.
8.35. Паехалі.
◆8.45. "Санта-Барбара".
9.35. Тэлегазета.
9.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. "Вайсковы кур'ер".
16.20. Новая лінія.
◆16.50."Пастка для бацькоў". 2-я серыя.
17.45. Свята кожны дзень.
18.00. "Фрак народа".
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "У Рыме была ноч". 1-я серыя.
20.55. Гарадок.
21.20. Плошча мастацтваў.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
◆22.55."У Рыме была ноч". 2-я серыя.
0.10. Экзотыка.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
13.30. Сярэбраная ніць.
14.00. Чалавек на зямлі.
14.40-14.45. Тэлемагазін.
17.15. Іграем класіку.
17.30. Кідайка.
18.10. Вялікі фестываль.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.05. Будні.
◆19.15. "Папугай, які гаворыць на ідыш".
20.55. Тэлеслужба бяспекі.
21.10. Тэатральная правінцыя.
21.40. Тэлемагазін.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.10. Ваш стыль.
◆22.20.-23.45. "Лялька з імем Смерць"(ЗША).

8 -ы канал

◆18.00. "Карусель".
18.20. СОЛТЭК. Дорэміфасолька.
18.30. Выбары:"Без каментарыя..."
19.00. Камедыйнае шоу "Скрытая камера".
◆19.20. "Лёс". 69-я серыя.
20.00. "Вальтрон".
20.30. "Марэна Клара". 30-я серыя.
21.20. Дыялог.
◆21.50. "Джэнтльмены ўдачы".

Каб зэканоміць ваш час:
◆ мастацкія фільмы
* мультфільмы

НАДВОР'Е

Сёння днём па рэспубліцы чакаецца халаднаватае надвор'е, на большай частцы тэрыторыі пройдуць дажджы. Тэмпература паветра ў Гродна, Віцебску — +15—+17°, Магілёве, Мінску — +16—+18°, Брэсце — +17—+19°, Гомелі — +18—+20°. У наступныя двое сутак: 17-га — месцамі кароткачасовыя дажджы, навальніцы, 18-га ў асноўным без ападкаў. Тэмпература паветра ўначы —+3—+8°, 18-га — у нізінных месцах і на асушаных тарфяніках магчымы замаразкі да 0— -2°, днём — +14—+19°.

Валянціна СКРЭБЕЦ, інжынер-сіноптык Белгідрамета.

Дзяжурны рэдактар В. ШАЎКО

Стыльрэдактар В. СКАРЫНКІНА

Заснавальнікі: ЦК СМБ, калектыў рэдакцыі газеты "Чырвоная змена".
Выдавец: газетна-выдавецкае закрытае акцыянернае таварыства "Маладняк", 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Набрана і звярстана ў наборна-выдавецкім бюро "ЧЗ".
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку", 220013, г.Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.
Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.

Час падпісання ў друк:
па графіку – 19.20, падпісана – 19.20.

М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Індэкс 63129. Тыраж 50 000. Зак. 65.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
220013 г.МІНСК, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 68-26-27; намеснікі галоўнага рэдактара – 32-12-82, 68-29-45; сакратарыят – 68-29-28; аддзел палітыкі – 68-25-55; аддзел эканомікі і сацыяльных праблем – 68-28-52; аддзел культуры і гістарычнай спадчыны – 68-29-56; аддзел маральна-этычнага выхавання – 68-25-93; аддзел пісьмаў і вывучэння грамадскай думкі – 68-28-32; аддзел інфармацыі, аглядальнікі – 68-29-26; аддзел ілюстрацыі – 68-27-74, 68-25-41; ул. кар. па Брэсцкай вобл. – (01622) 5-57-57, ул. кар. па Віцебскай вобл. – (02132) 2-36-37.;
РЭКЛАМНАЯ СЛУЖБА – тэл.68-27-21, 68-29-45. Факс: 32-21-03.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ:
Сяргей БАЛЦЭВІЧ (адказны сакратар), Валянцін БАРЫСЕВІЧ, Валерый ВАРАНЕЦКІ, Валерый ІВАНОЎ, Мікалай ЛАРКОВІЧ, Віктар ЛЮКОВІЧ, Алесь МАСАРЭНКА, Станіслаў НІЧЫПАРОВІЧ, Алесь САЛАМАХА (першы нам.галоўнага рэдактара), Павел СІМАНАЎ (нам.галоўнага рэдактара, дырэктар агенцтва "ЧЗ-інфарм"), Алег СЛУКА, Наталля СТРАЛКОВА, Кузьма ШАПЛЫКА, Вольга ШАЎКО, Майя ШЭНДРЫК.

Галоўны рэдактар Уладзімір БЕЛЬСКІ